

1 SAMUEL

(1 Chamué)

**Tupana rü Ánaxũ narüngũxêê
nax naxâxacũxũcax**

1 ¹Rü nayexma ga wüxi ga duũ ga Ercánagu âégacü. Rü nüma rü Efraítanũxũ nixĩ rü ñane ga Ramágu naxâchiũ. Rü guma ñane rü máxpũxanexũ ga Efraíwa nayexma. Rü nüma ga Ercána rü Yeruáũ nane nixĩ, rü Yeruáũ rü Eriú nane nixĩ, rü Eriú rü Tóu nane nixĩ, rü Tóu rü Chúx nane nixĩ. ²Rü guma Ercána rü nüxũ iyexma ga taxre ga naxmāx. Rü wüxi ga naxmāx rü Ána nixĩ ga ngíéga, rü yema nai ga naxmāx rü Peniná nixĩ ga ngíéga. Rü yema naxmāx ga Peniná rü ixāxaci, natürü ga yema naxmāx ga Ána rü ingexacü. ³Rü guxcüma ga taunecügu rü nüma ga Ercána rü wüxigu naxmāxgümaxā guma ñane ga Chíruwa naxũxũ nax Tupana ya guxâétüwa ngêxmacũxũ yacuaxũxũcax, rü naxcax yamáaxũcax rü yaguaxũcax ga norü âmare. Rü guma ñanewa nayexma ga wüxi ga chacherdóte ga Erígu âégacü. Rü nüma rü nüxũ nayexma ga taxre ga nanegü ga chacherdótegü ixĩgũxũ. Rü wüxi rü Onĩ nixĩ ga naéga, rü yema to

rü Finée nixĩ ga naéga. ⁴Rü yexguma Ercána norü âmare Tupanana naxāxgu, rü naxmāx ga Peniná rü ngĩxũ naxüarü âmareāx, rü ga naxacügü rü ta nayaxüarü âmareāx. ⁵Natürü ga naxmāx ga Ána rü taxre ga âmare ngĩxna naxā yerü poraācü ngĩxũ nangechaũ woo Tupana ngĩxũ nax ngexacũxêxũ. ⁶Rü yema nax nangexacũxũcax ga Ána, rü ngĩma ga Peniná rü guxũguma Ánagu iyadauxcüraxũ rü ngĩxũ icugü. ⁷Rü guxcüma ga taunecügu ga yexguma Tupanapatawa naxĩxũgu rü ngĩma ga Peniná rü yemaacü Ánaxũ icugüāxũ. Rü yemacax ga Ána rü ngĩgümaxā ingechaũ rü ixaxu rü tama ichibüchaũ. ⁸Rü nüma ga Ercána rü naxmāx ga Ánana naca rü ñanagürü ngĩxũ: —¿Taxacücax cuxaxu? ¿Rü taxacücax cungechaũ rü tama cuchibü? ¿Tama êxna i choma rü 10 ya cunearü yexera cuxũ chamexü? —ñanagürü. ⁹Rü yexguma ñane ga Chíruwa nayexmagügu, rü wüxi ga yáuanecü ga chibüwena rü ngĩma ga Ána rü Tupanapatawa ixü. Rü nüma ga chacherdóte ga Erí rü norü tochicaxũ ga nawa natoouxüwa narüto ga Tupanapataarü ñāxarü ngaicamána.

¹⁰Rü ngîma ga Ána rü poraãcü ixaxu, rü ngîgûmaxã ingechaũ, rü yemaacü iyumüxê, rü Tupanana ica. ¹¹Rü ngîrû yumüxêwa rü Tupanamaxã ixuneta rü ngîgûrügü: —Pa Tupana ya Daxûwa Ngêxmacûx, rü ngêxguma chi nüxü cucuaxgu nax ñuxâcü ngûxü nax chingexü naxcax i ngêma nax changexacûxü irü choxü nüxü naxînü i ñaa chorü yumüxê, rü choxna namu ya wüxi ya chaune! Rü yimá rü tá cuxna chanamu nax cuxrûxü yixîxûcax. Rü ngêma norü cuaxruxü nax aixcûma cuxna chanamuxü rü tagutáma niyoeru —ngîgûrügü. ¹²Rü ngîma ga Ána rü imáarü yumüxêax nax Tupanamaxã yadexaxü, rü nüma ga Erí rü ngîaxgu nadawenü. ¹³Rü ngîma rü ngîaxêwa iyumüxê, rü tama nüxü taxînü ga ngîga. Rü ngîaxicatama nixí ga ixîaxcüxü. Rü yemacax ga Erí rü nagu narûxinü ga nax nangaxüxü. ¹⁴Rü ñanagürü ngîxü: —¿Ñuxâcü i ngâxâcü nua cuxûxü? ¡Rü marûtama nax cungâxechaxü! —ñanagürü ngîxü. ¹⁵Rü ngîma ga Ána rü inangaxü rü ngîgûrügü: —Tama nixí i changaxüxü, Pa Corix. Tama nixí i taxacü rü axchiü i ngúchiáxü rüexna bínu ya ngúchiacü chayaxaxüxü. Rü ngêma choxü ngupetûxü nixí nax changexacûxü rü ngêmacax changechaũ, rü Tupanamaxã nüxü chixuxü i ngêma guxchaxü. ¹⁶¡Rü taxú i nagu curûxinüxü rü choma rü wüxi i nge i chixecü chixîxü! Rü guxûma i ñaa ngunexûgügu rü íchayumüxê naxcax i ngêma chorü oégaãxê rü íxachiãxê —ngîgûrügü. ¹⁷Rü yexguma ga Erí rü ngîxü nangaxü rü ñanagürü: —¡Ëcü taãxêäcü natáegu! ¡Rü nüma ya

Iraéanecüaxgüarü Tupana rü cuxna naxãã i ngêma nüxna naxcax cucaxaxü! —ñanagürü. ¹⁸Rü ngîma ga Ána rü inangaxü rü ngîgûrügü: —Moxêxüchi naxcax i ngêma dexa —ngîgûrügü. Rü ñuxüchi itáegu rü iyachibü rü marü taguma wena ingechaũ. ¹⁹Rü moxüäcü rü nangunetûxüegü ga Tupanapatawa nax naxîxü nax nüxü yanacuaxüügxûcax. Rü yemawena rü napatacax nawoegu ga ñane ga Ramáwa. Rü nüma ga Ercána rü naxmâx ga Ánaxü nape. Rü nüma ga Tupana rü nanangaxü ga ngîrû yumüxê. ²⁰Rü yemacax ga Ána rü ixâxaci. Rü yexguma nawa nanguxgu ga nax nabuxü ga guma ngîne, rü inaxüéga rü Chamué nixí ga naéga yerü Tupanana naxcax ica. Rü ngêma naéga rü “Naxcax ínacaxacu”, ñaxüchiga nixí. ²¹Rü guma nai ga taunecügu rü nüma ga Ercána rü naxmâx ga Peninámamaxã rü guxûma ga naxacügûmaxã rü ñane ga Chíruwa naxí nax Tupanana yéma yaxâaxûcax ga norü âmaregü, rü nüxü yanacuaxüügxûcax yema guxcûma ga taunecügu naxüüxûrûxü. ²²Natürü ga naxmâx ga Ána rü tama yéma ixü, rü ngîgûrügü nüxü ga ngîte: —Taxûtáma ngêma chaxü i choma ñuxmatáta yamaie ya daa bucü. Rü ngêxgumaxica tá nixí i ngêma chanagaxü nax Cori ya Tupanana chayamuxûcax rü ngêxma nax yanaxâüxüchixûcax —ngîgûrügü. ²³Rü nüma ga ngîte ga Ercána rü ngîxü nangaxü rü ñanagürü: —¡Ëcü naxü i ngêma cuma nagu curûxînügu rûmexü! Rü marü name i nuxâ curûxâüx rü ñuxmatata cuyamaie ya yimá cune nax ngêmaäcü yanguxêäxûcax i norü

ngúchaũ ya Cori ya Tupana. Rü yemaacü ga ngĩma rü yexma irüxãũx, rü inayaxẽxẽ ga guma ngĩne rü ñuxmatata yamaie. ²⁴Rü yexguma marü yamaieãguwena ga guma bucü rü Cori ya Tupanapatawa inaga ga ñane ga Chĩruwa. Rü yexgumarüxü ta yéma inagagü ga tomaepüx ga wocaxacü ga iyatüxü, rü wüxiwetaxü ga trĩgu, rü wüxi ga tũxüacu ga bínu. ²⁵Rü yexguma wüxi ga wocaxacü Tupanacax yamãxgüguwena, rü chacherdóte ga Erína nayamugü ga guma bucü. ²⁶Rü ngĩma ga Ána rü ngĩgürügü nüxü ga guma chacherdóte: —Pa Corix ¿choxü cucuáxü yixĩxü? Rü choma nixĩ ga yema nge ga üpa cupexewa Tupanana chacaxaxü chorü yumüxewa. ²⁷Rü nüxna chacaxaxü nax choxna namuaxüçax ya daa chaune, rü nüma rü marü choxü nangãxü ga yema naxçax íchacaxaxü. ²⁸Rü ngẽmacax i ñuxma rü nua cuxütawa chanaga ya daa chaune nax nüxna chayamuxüchixüçax ya Tupana —ngĩgürügü. Rü ñuxüchi ga nüma ga Erí rü ñaxtúanegu nayangücuchi rü Cori ya Tupanaxü nicuaxüxü.

Ánaarü yumüxẽ

2 ¹Rü ñaãcü iyumüxẽ ga Ána: —Pa Corix, rü poraãcü cumaxã chataãxẽ erü choxna cunamu ya chaune. Rü ñuxma rü choxü natauxcha nax chanangãxügaxü i ngẽma choxü cugüexü erü cuma choxü curüngüxẽ. Rü ngẽmacax chataãxẽxüchi. ²Rü tataxuma ya texé ya curüxü üünexe, Pa Corix. Rü tataxuma ya texé curüxü duũxẽgüna dáuxe, Pa Torü Tupanax. Rü

nataxuma i taxacü i cuxü rüyexeraxü —ngĩgürügü.

.....

¹¹Rü ñuxüchi nüma ga Ercána rü naxacüãxgü rü naxmãxgümaxã napataçax nawoegu ga ñane ga Ramáwa. Natürü nüma ga guma nane ga bucü rü yexma chacherdóte ga Erixütagu narüxãũx nax yéma Cori ya Tupanaaxü napuracüxüçax.

.....

Chamuéxü nayaxu ga Cori ya Tupana

¹⁸Rü nüma ga guma bucü ga Chamué rü niyachigü rü Cori ya Tupanaaxü napuracü. Rü naxchiru rü chacherdótegüchirurüxü nixĩ nax línuchinaxçax yixĩxü. ¹⁹Rü wüxichigü ga taunecügu ga yexguma norü mamá tũmatemaxã guma Tupanapatawa taxüxügu nax Tupanacax yéma tanangegüxüçax ga tũmaarü ñmaregü, rü Chamuéçax rü ta yéma tanangeexü ga wüxi ga naxchiru ga nüxü taxüxü. ²⁰Rü nüma ga guma chacherdóte ga Erí rü Ercánamaxã rü naxmãxmaxã mexü naxuegu rü ñanagürü: —Nüma ya Cori ya Tupana rü tá cuxü nanaxütanü namaxã nax cuxü nax yaxãxacüchigüxüçax i ñaa nge natanü ya yimá ngĩne ya Corina namuãcü —ñanagürü. Rü yemawena ga Ercána rü Ána rü napataçax nawoegu. ²¹Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Ánaxü narüngüxẽ rü yemacax iyaxãxacüchigü. Rü yemaacü tomaepüxwa nangu ga ngĩne rü taxre ga ngĩxaci. Rü yoxni ga guma ngĩne ga Chamué rü Tupanapexewa niyachigü. ²²Rü nüma ga guma chacherdóte ga Erí rü marü

poraãcü nayaxüchi. Natürü nüxü
nacuaxama ga yema chixexü ga nanegü
ixügüxü, rü ñuxäcü yema ngexügü ga
Tupanapataarü ücuchicawa
puracüexümaxä nax namaxëxü. ²³Rü
yemaçax nanegüxü ñanagürü:
—Guxüma i duüxügü rü chomaxä nüxü
nixugügü nax ñuxäcü chixexü pexügüxü
rü chixri pemaxëxü. ¿Rü tüxcüü
ngëmaäcü pemaxë? ²⁴Rü dücax, Pa
Chaunegüx, rü nachixexüchima nixi i
ngëma ore i Tupanaarü duüxügü nüxü
nixugügüxü i pechiga. ²⁵Rü ngëxguma
wüxi i duüxü rü to i duüxümaxä
chixexü üxgux rü nangexma i norü
mexëëruuxü. Natürü ngëxguma wüxi i
duüxü Tupanamaxä chixexü üxgux ¿rü
texe tá tanamexëxë i ngëma?
—ñanagürü. Natürü ga nümagü ga
nanegü rü tama naga naxinüechaü, yerü
ga Tupana rü marü namaxä nanaxuegu
ga nax nadaixaxü. ²⁶Rü yoxni ga nüma
ga guma ngextüxcü ga Chamué rü
niyachigü. Rü Cori ya Tupana rü
poraãcü namaxä nataãxë, rü duüxügü rü
ta namaxä nataãxëgü.

.....

Tupana rü Chamuéxü naca

3 ¹Rü nüma ga ngextüxcü ga
Chamué rü Cori ya Tupanaaxü
napuracü yema Erí namuxüäcuma. Rü
yexguma ga Tupana rü ñuxguacürica
texémaxä nidexa. Rü ñuxguacürica
texëçax nanangoxëxë ga ëxüguxü. ²Rü
nüma ga Erí rü marü naya rü yemaçax
marü nioxetü rü tama mea taxacüxü
nadau. Rü wüxi ga chütaxügu rü norü
ucapuwa ínape ga Tupanapatawa. ³Rü
nüma ga Chamué rü yema baü ga

Tupanaarü mugü nawa
yexmaxüxütaguama nape. Rü yema norü
omü ga guma Tupanapata rü nanaiecha.
⁴Rü wüxi ga chütaxü rü nüma ga Cori ya
Tupana rü Chamuéxü naca rü ñanagürü:
—Pa Chamuéx, Pa Chamuéx
—ñanagürü. Rü nüma ga Chamué rü
nanangäxü: —Daxe chixi —ñanagürü.
⁵Rü yexgumatama ínarüwax ga yema
ínapexüwa rü Erí íyexmaxüwa naña, rü
ñanagürü: —Daxe chixi rü nua
changexma. ¿Rü taxacüçax chaüxcax
cuca? —ñanagürü. Rü nüma ga Erí rü
nanangäxüga rü ñanagürü: —Taguma
nixi i cuxçax chacaxü. iEcü natáegu rü
yape! —ñanagürü. Rü yexguma ga nüma
ga Chamué rü natáegu rü nayape.
⁶Natürü nüma ga Cori ya Tupana rü
wenaxarü Chamuéna naca rü ñanagürü:
—Pa Chamuéx —ñanagürü. Rü nüma ga
Chamué rü ínarüwax, rü Erí
íyexmaxüwa naña rü ñanagürü: —Daxe
chixi rü nua changexma. ¿Taxacüçax
chaüxcax cuca? —ñanagürü. Rü nüma
ga Erí rü nanangäxüga rü ñanagürü:
—Taguma nixi i cuxçax chacaxü, Pa
Chaunex. iEcü natáegu rü yape!
—ñanagürü. ⁷Rü nüma ga Chamué rü
tama nüxü nacuax nax Cori ya Tupana
yixixü ga namaxä idexaxü yerü ga
aixrügumaäcü taguma namaxä nidexa.
⁸Natürü yema chütaxügu rü nüma ga
Cori ya Tupana rü norü tomaepüxcüna
Chamuéna naca. Rü nüma ga Chamué rü
ínarüda rü Eríxütawa naña rü ñanagürü:
—Daxe chixi, rü nua changexma. ¿Rü
taxacüçax chaüxcax cuca? —ñanagürü.
Rü nüma ga Erí rü nüxü nicuaxächi ga
Cori ya Tupana nax yixixü ga guma
Chamuéna çaxacü. ⁹Rü nüma ga Erí rü

Chamuéxũ ñanagürü: —iËcü yape! Rü ngëxguma Cori ya Tupana wena cuxna caxgu irü nangãxũga rü ñacuxũ tá: “Rü idexa rü yimá curü duũ rü nüxũ naxĩnũ nixĩ”, ñacuxũ tá! —ñanagürü. Rü yexguma nũma ga Chamué rü natáegu rü nayape. ¹⁰Rü yemawena ga nũma ga Cori ya Tupana rü wenaxarü Chamuéxũ naca ga yema noxri nüxũ nacaxgurüütama, rü ñanagürü: —Pa Chamuéx, Pa Chamuéx —ñanagürü. Rü nũma ga Chamué rü nanangãxũga rü ñanagürü: —iIdexa! Rü cuxũ naxĩnũ nixĩ ya curü duũ —ñanagürü. ¹¹Rü nũma ga Cori ya Tupana rü ñanagürü: —Ñuxma rü Iraéanecüãxgütanüwa tá chanaxü i taxacu i guxátama namaxã bajãchiexũ. Rü guxãma ya nüxũ ñnuxe rü tá namaxã tanguxmachixẽ. ¹²Rü ngẽma ngunexũgu rü taxütama chanangupetüxexẽ i guxũma ga yema Erímaxã nüxũ chixuxũ ga nanegüchiga. ¹³Rü namaxã nüxũ chixu rü tá chanapoxcue i ngẽma nanegü naxçax i ngẽma chixexũ i nũma marü nüxũ nacuáxũ. Yerü ga nanegü rü chixexũ chomaxã nixugüxe rü nũma rü tama nüxna nachogü naxçax ga yema chixexũ ga naxügüxũ. ¹⁴Rü ngẽmacax i ñuxma rü Erí nanegümaxã chanaxuegu nax taxütama nüxũ nüxũ nax changechaũxũ i norü chixexũgü woo naxũnagü chauxçax ínaguxgu rüexna ãmaregü choxna naxuaũgügu —ñanagürü ga Tupana. ¹⁵Rü yemawena ga Chamué rü nape ñuxmata moxüãcü yangune. Rü yexguma ínadaxgu rü inanawãxã ga Tupanapataarü íãxgü. Natürü nũma ga Chamué rü namuũ ga Erímaxã nüxũ nax yaxuxũ ga yema dexe ga Tupana namaxã nüxũ ixuxũ. ¹⁶Natürü

nũma ga Erí rü Chamuéçax naca rü ñanagürü nüxũ: —Pa Chaunex, Pa Chamuéx —ñanagürü. Rü nũma ga Chamué nanangãxũga rü ñanagürü: —Daxe chixĩ —ñanagürü. ¹⁷Rü nũma ga Erí rü Chamuéna naca rü ñanagürü: —¿Ñuxũ ñaxũ yixĩxũ cuxũ ya Cori ya Tupana? iRü guxũxütama chomaxã quixu, rü taxuxütama iquicux! Rü Tupana poraãcü cuxũ poxcux ega taxütama guxũ i ngẽma cumaxã nüxũ yaxuxũxũ chomaxã quixuxgu —ñanagürü. ¹⁸Rü nũma ga Chamué rü guxũxũma Erímaxã nixu rü taxuũma iniicux. Rü nũma ga Erí rü nabajãchi rü ñanagürü: —Nũma nixĩ i Cori ya Tupana yixĩxũ. iËcü naxüã i ngẽma naxçax rümemaxũ! —ñanagürü. ¹⁹Rü nũma ga Chamué rü niyachigü, rü Cori ya Tupana rü nanaxütagu. Rü guxũma ga duũxũgü rü meama nüxũ inarüxinüie ga norü ucuxëgü. ²⁰Rü Dáũwa inaxügü, rü ñuxmata Bechébawa nangu ga Chamuéxũ nax nacuaxgüxũ ga guxũma ga Iraéanecüãxgü ga nax aixcuma Tupanaarü orearü uruxũ nax yixĩxũ. ²¹Rü nũma ga Cori ya Tupana rü inayadaxëxẽ ga Chamuémaxã nüxũ nax yaxuxũ ga norü ore nawa ga guma Tupanapata ga Chíruwa yexmane. Rü nũma ga Chamué rü ñuxüchi duũxũgümaxã nüxũ nixu ga yema norü ore ga Tupana.

**Piritéutanüxũgü rü nachixũanewa
nanangegü ga yema baú ga Tupanaarü
mugü nawa yexmaxũ**

4 ¹Rü yema ga ngunexũgüga ga Iraéanecüãxgü rü Piritéutanüxũgümaxã nügü nadai. Rü ga

Iraéanecüãxgüarü churaragü rü ñane ga Ebenéhearü ngaicamána nayexmagü rü Piritéutanüxügüarü churaragü rü ñane ga Aféwa nayexmagü. ²Rü nüma ga Piritéutanüxügü rü nügü namexëxë nax Iraéanecüãxgümaxã nügü nadaixüçax. Rü yexguma nügü nadaixgu, rü nüma ga Piritéutanüxügü rü Iraéanecüãxgüxü narüporamaegü rü tüxü nadai ga 4,000 ga norü churaragü. ³Rü yexguma yema ínapegüxüçax nawoeguxgu ga Iraéanecüãxgüarü churaragü rü yema namaxã icuãxgüxü rü nügümaxã niporagatanüçüxü nachiga ga yema nax Piritéutanüxügü nadaixü, rü ñanagürügü nügümaxã: —¿Tüxcüü i ñuxma ya Tupana i Piritéutanüxügüxü naxüchicaxü nax tüxü nadaixüçax? iRü ngíxã Chíruwa taxí rü tayayaxu i ngëma baú i Cori ya Tupanaarü mugü nawa ngëxmaxü nax ngëmaäcü i nüma rü tatanüwa nangexmaxüçax rü tüxü ínapoxüxüçax nüxna i ngëma tórü uanügü! —ñanagürügü. ⁴Rü yemaçax ga Iraéanecüãxgü rü ñuxre ga churaragü Chíruwa namugü. Rü yéma nayayauxgü ga yema baú ga nawa nayexmaxü ga norü mugü ga Cori ya Tupana ya guxüétüwa ngëxmacü. Rü Oní rü Finée ga yema taxre ga Erí nanegü rü yema baú ga Cori ya Tupanaarü mugü nawa yexmaxüxüta nixixütanü.

.....

¹⁰Natürü ga yema Piritéutanüxügü rü Iraéanecüãxgüxü nadai. Rü nüma ga Iraéanecüãxgü rü nixü, rü yema ínapegüxüwa nabuxmü. Rü nayue ga muxüma ga Iraéanecüãxgüarü churaragü, rü 30,000 wa nangu. ¹¹Rü yexgumarüxü ta nanapugü ga yema baú

ga Tupanaarü mugü nawa yexmaxü, rü nanadai ga Oní rü Finée ga yema taxre ga Erí nanegü. ¹²Natürü wüxi ga churara ga Bëyamítanüxü ixixü rü niña ga yema nügü ínadaxüwa rü yematama ngunexügu Chíruwa nangu. Rü norü ngechaümaxã nügü nayarügáutechiru, rü nügü nabuxeru, rü yemaacü ínangu. ¹³Rü yexguma yéma nanguxgu ga yema churara rü nüma ga Erí rü íãxwa narüto nawa ga yema norü tochicaxü. Rü namagu ínadawenü yerü naxçax naxoegaãxë ga yema baú ga Tupanaarü mugü nawa yexmaxü. Rü yema yatü rü guma íanegu naxücu rü nüxü nixu ga yema ngupetüxü. Rü yexgumatama ga guxüma ga duüxügü rü inanaxügüe ga poraäcü nax naxauxexü. ¹⁴Rü yemaxü naxínügu ga Erí rü ínaca rü ñanagürü: —¿Taxacüchiga nixí i ngëma nax íyacuxcuxü? —ñanagürü. Rü nüma ga yema churara rü nañuxãxë ga Erímaxã nüxü nax yanaxuxü ga yema ngupetüxü. ¹⁵Rü nüma ga Erí rü nüxü nayexma ga 98 ga taunecü rü marü natauxetüxüchi ga yexguma. ¹⁶Rü nüma ga churara rü ñanagürü: —Ñuxmatama íchangu i ngëma togü ítadaixüwa nax ne chañaxü. Rü ñuxmatama chiña i nawa i ngëma dai —ñanagürü. Rü nüma ga Erí rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Taxacü nangupetü, Pa Chaunex? —ñanagürü. ¹⁷Rü nüma ga yema churara rü nanangãxüga rü ñanagürü: —Nüma i Iraéanecüãxgü rü Piritéutanüxüchaxwa nixü ñuxmachi muxema ya tatanüxexü nadai. Rü ngëmatanügu nayue ya yimá taxre ya cune ya Oní rü Finée, rü ngëma baú i Tupanaarü mugü nawa ngëxmaxü rü Piritéutanüxügü nanapugü

—ñanagürü. ¹⁸Rü yexguma yemaxü naxĩnũgu ga Erí, ga Piritéutanüxũgü nax napuxü ga yema baú ga Tupanaarü mugüchixü, rü norü tochicaxüwa ínawax rü ñaxütagu nangu. Rü yema nax nayaxüchixü rü yangüxü, rü yemacax nibüyenaxā ga yexguma nanguxgu, rü yexma nayu. Rü nüma ga Erí rü 40 ga taunecü nixĩ ga Iraéanecüñaxgümaxā inacuíxü.

.....

**Piritéutanüxũgü rü nachixüanewa
nanangegü ga yema baú ga
Tupanaarü mugüchixü**

5 ¹Rü yexguma marü yapugüñaxgu ga yema baú ga Tupanaarü mugüchixü, rü nüma ga Piritéutanüxũgü rü ñane ga Ebenéchewa nanayauxgü rü norü ñane ga Asdóxwa nanangegü. ²Rü ñuxüchi norü tupana ga Dagóũpatawa nanangegü rü yema naxchicünaxāxütagu nanaxúgü. ³Rü moxüñacü ga yexguma ínangugügu ga yema Asdóxcüñaxgü, rü Dagóũchicünaxāxü inayangaugü ga ñaxtümüanegumare nguxü napexegu ga yema baú ga Tupanaarü mugü nawa yemaxü. Rü yexguma ga yema duũxũgü rü nanayauxgü ga yema Dagóũchicünaxā rü wena nachicagu nanachixēegü. ⁴Natürü yexguma moxüñacü paxmama yéma naxĩxgu ga yema Asdóxcüñaxgü, rü nüxü inayangaugü ga Dagóũchicünaxā ga wenaxarü ñaxtümüanegu ümarexü napexegu ga yema baú ga Tupanaarü mugü nawa yemaxü. Rü ga naeru rü guma taxre ga naxmex rü nabüü rü ñaxgu nayanümare. Rü yema naxünerica

nixĩ ga mexü. ⁵Rü ngēmacax nixĩ i woo i ñuxma i ngēma Dagóũarü chacherdótegü rü ngēxguma yima tupauca ya Asdóxwa ngexmanegu nachocuxgu rü tama ngēma mürapewa i ñaxwa itoxexüwa nangagüxü. ⁶Natürü nüma ga Cori ya Tupana rü nanapoxcue rü ínanabaixgü ga yema duũxũgü ga Asdóxcüñaxgü, rü taixnamaxā nayadañaweeexē. ⁷Rü yemaxü nadaugügu ga yema duũxũgü ga Asdóxcüñaxgü rü ñanagürügü: —Ngēma baú ya Iraéanecüñaxgüarü Tupanaarü ixixü rü tama tanaxwaxe i tatanüwa nax nangexmaxü erü ngēmagagu nixĩ i ngēma Tupana rü taxcax rü tórü tupana i Dagóũcax rü porañacü guxchaxü ínanguxēēxü —ñanagürügü. ⁸Rü yemacax ga yema Asdóxcüñaxgü rü guxüma ga Piritéutanüxũgüarü ñēxgacügüçax nangema nax namaxā nangutaquexegüxüçax. Rü nüxna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Taxacü tá namaxā ixügüxü i ngēma baú i ngēma Iraéanecüñaxgüxüarü Tupanaarü mugüchixü? —ñanagürügü. Rü yema ñēxgacügü rü nanangāxüga rü ñanagürügü: —íEcü ñane ya Gáxwa penangegü! —ñaxümaxā nanangāxügü. Rü nüma ga yema Piritéutanüxũgü rü yéma guma ñanewa nanangegü. ⁹Natürü yexguma marü yéma nangegüñaxguwena, rü nüma ga Cori ya Tupana rü yema íanecüñaxgüxü nayaxĩxächíñēēegü, yerü taixnamaxā nayadañaweeexē ga guxüma ga duũxũgü ga ibuxü rü iyaxü. ¹⁰Rü yexguma ga nüma ga Piritéutanüxũgü rü ñane ga Ecróũwaama nanangegü ga yema baú ga Tupanaarü mugüchixü.

Natürü yexguma Ecróúwa nanguxgu ga yema baú, rü yema duúxügü ga Ecróúcüâxgü rü nixaixcha rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü nua penange i ngëma Iraéanecüâxgüarü Tupanaarü mugüchixü nax toxü nadajüxcax ya guxâma? —ñanagürügü. ¹¹Rü guma ñanewa rü guxüma ga duúxügü rü nanaxüxächiâëgü, yerü Tupana rü poraâcü nanapoxcue. Rü yemacax ga yema ñanecüâxgü rü guxüma ga Piritéutanüxügüarü âëxgacügücx nangema rü ñanagürügü nüxü: —iNua torü ñanewa ípenangexechi i ngëma baú i Iraéanecüâxgüarü Tupanaarü mugüchixü, rü nachixüñanecaxtama penatáeguxëxë nax tama toxü nadajüxcax i guxâma i tomax! —ñanagürügü. ¹²Rü poraâcü naxauxe ga guma ñanecüâx, yerü yema tama yuexü rü guxüwama nataixnaxünegü.

Piritéutanüxügü rü nanatáeguxëëgü ga yema baú ga Tupanaarü mugüchixü

6 ¹Rü yema baú ga Tupanaarü mugüchixü rü 7 ga tauemacü Piritéutanüxügüarü naanewa nayexma. ²Rü nüma ga Piritéutanüxügü rü nanangutaquexexëxë ga norü chacherdótegü rü yuüxügü nax yemagüna nacagüexücx, rü ñanagürügü: —¿Taxacü tá namaxá taxüxü i ngëma Iraéanecüâxgüarü Tupanaarü mugüchixü? ¡Tomaxá nüxü pixu nax ñuxâcü tá wena nachixüñanecax tanatáeguxëëxü! —ñanagürügü. ³Rü nüma ga yema chacherdótegü rü yuüxügü rü nanangäxügagü, rü ñanagürügü: —Ngëxguma penatáeguxëëgu i ngëma baú i

Iraéanecüâxgüarü Tupanaarü mugüchixü, rü itaxütama ngëmaâcümare penatáeguxëxë! Rü name nixí nax nüxna penaxäxü i wüxi i âmare nax ngëmaâcü Iraéanecüâxgüarü Tupanaxü namaxá perüngüxmüxëëxü. Rü ngëxguma i pema rü tá pexcax nitaanegü rü tá nüxü picuaxächitanü nax ngëmagagu yixixü i Tupana i pexü yadañaweeëxëxü —ñanagürügü. ⁴Rü nüma ga duúxügü rü yema chacherdótegüna rü yuüxügüna nacagüe, rü ñanagürügü nüxü: —¿Taxacü tá nixí i nüxna taxâmarexü nax namaxá tanangüxmüxëëxücx? —ñanagürügü. Rü nümagü ga chacherdótegü rü yuüxügü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Penaxwaxe i penaxü i 5 i naxchicünaxägü i úirunaxcax i nataixnapüxügüraxüxü. Rü ngëma naxchicünaxägü rü ngëma 5 i perü âëxgacügüexpüx tá nixí i penaxüxü. Rü ñuxüchi 5 i úicachicünaxá i úirunaxcax tá pexü. Erü ngëma taixnagümaxá nixí i Tupana i pexü yadañaweeëxëxü, rü úicagümaxá nixí i guxchaxü pexna naxäxü i guxâma i pemax rü perü âëxgacügü. ⁵Rü ngëmacax name nixí i ípenaxüxü i ngëma taixnachicünaxägü rü naxchicünaxägü i ngëma úicagü i guxchaxü pexna äxü i perü ñanewa. ¡Rü nüxü picuaxüxü ya yimá Iraéanecüâxgüarü Tupana! Rü bexmana ngëmaâcü tá nüxü narüchau nax pexü yadañaweeëxëxü, rü pexü napoxcuexü i pemax rü perü tupanagü rü perü naane. ⁶¿Rü tüxcüü pegü ípenataiächiarü maxüâxgü narüxü ga yema Equítuanecüâxgü rü norü âëxgacü ga

Faraóú? Yerü yexguma Tupana düxwa guxchaxũ naxcax ínguxẽēguxicatama nixĩ ga Iraétanũxũgũxũ yangexgũxũ. 7iRü ngexwacaxũne ya peweũ ya áchicune pexĩx! iRü yima peweũ rü taxre i woca i áxacũxũ rü taguma ũpaacũ ñuxgu taxacũ i túgũxũwa peyangaxcuchix! Natürü ngẽma naxacũgũ irũ naxpũũgu namaxã penguxũ nax tama naéwe nangegũxũcax! 8iRü ñuxmachi yima peweũgu peyaxúe i ngẽma baú i Cori ya Tupanaarũ mugũ nawa ngẽxmaxũ! iRü ngẽma baúcũwagu peyaxúechixũ i ngẽma naxchicũnaxãgũ i úirunaxcax ixĩgũxũ i norũ Tupanaarũ ngũxmũxẽeruxũ ixĩxũ! iRü ngẽmawena rü peyangexgũ i ngẽma wocagũ nax nũma ínanaxwaxexũwa naxĩxũcax namaxã i ngẽma baú! 9Rü pema rü mea tá penangugũ rü ngextaama naxĩ i ngẽma wocagũ namaxã i ngẽma baú. Rü ngẽxguma Iraéanecũãxgũarũ naanewaama naxĩxgu i Becheméwaama, rü ngẽmawa tá nüxũ tacuax nax yimá Iraéanecũãxgũarũ Tupana yixĩxũ i taxcax ínanguxẽexũ i ngẽma daxaweane. Natürü ngẽxguma tama ngẽmaama naxĩxgu rü ngẽmawa tá nüxũ tacuax nax tama Iraéanecũãxgũarũ Tupana yixĩxũ ga tũxũ poxcucũ rü woetama ngẽma taxcax ínangumare —ñanagũrũgũ. 10Rü yemaacũ nanaxũgũ ga yema yatũgũ. Rü taxre ga woca ga ixãxacũxũ niyaxugũ rü tũmapũũgu tũxũ nawocu ga guxema naxacũgũ. Rü yemawena ga yema wocagũ rü guma naweũwa nayangacuchigũ. 11Rü ñuxmachi guma naweũgu nayaxũegũ ga yema baú ga Cori ya Tupanaarũ mugũ

nawa yexmaxũ. Rü yexma nayaxũechixũgũ ta ga yema ũcachicũnaxãgũ ga úirunaxcax, rü yema taixnachimũnaxãgũ. 12Rü yemawena ga yema wocagũ rü íane ga Becheméwa nadaxũ ga namagu naxĩ, rü nixáietanũ, rü wexgu naxĩ rü taxuwama ínachocu. Rü nũma ga Piritéutanũxũgũarũ ãẽxgacũgũ rü naweama nixĩxũtanũ ñuxmata Becheméarũ iyeaneawa nangugũ. 13Rü yema duũxũgũ ga Bechemécũãxgũ ga naanegũwa tríguarũ buxwa puracũexũ, rü yexguma nüxũ nadaugũgu ga yema baú ga Cori ya Tupanaarũ mugũ nawa yexmaxũ, rü nataãxẽgũ. 14Rü yexguma Yochuéarũ naanewa nanguxgu ga Becheméwa, rü yéma nayachaxãchi. Rü yéma nayexma ga wũxi ga nuta ga tacũ. Rü nũma ga Bechemécũãxgũ ga duũxũgũ rü nagu napogũe ga guma naweũ rü üxũxũ nayaxĩxẽegũ. Rü ga yema wocagũ rü Tupanacax nanadai rü ínanagu. 15Rü nũmagũ ga Lebítanũxũ rü marũ ínanaxũegũ ga yema baú ga Tupanaarũ mugũchixũ rü yema caichaũ ga nawa nayexmagũxũ ga yema ũcachicũnaxãgũ, rü yema úirupũxũgũ ga nataixnapũxũgũraxũxũ. Rü guma nuta ga tacũétũgu nananugũ. Rü yema ngunexũgu ga yema Bechemécũãxgũ rü Cori ya Tupanacax ínanagu ga naxũnagũ rü muxũma ga togũ ga norũ ámaregũ. 16Rü nũma ga yema 5 ga ãẽxgacũgũ ga Piritéutanũxũgũ rü yáxũwa nüxũ narũdaunũ. Rü yexguma marũ nüxũ nadaugũgu ga marũ Iraéanecũãxgũmexẽwa nax nanguxũ ga yema baú, rü yemawena rü Ecróũcax nawoegu ga yematama ngunexũgu.

¹⁷Rü yema 5 ga taixnachicünaxägü ga úirunaxçax ga Piritéutanüxügü Cori ya Tupanana naxuaxügüxü norü ngüxmüxëëruxü, rü yema rü guma ñanegü ga Asdóx, rü Gácha, rü Acarúü, rü Gáx, rü Ecróüarü ñamaregü nixí.

.....

¹⁹Naturü nüma ga Cori ya Tupana rü nanadai ga ñuxre ga duüxügü ga Bechemécüâxgü yerü yema Tupanaarü mugüchixü ga baúgu nadaucu. Rü 70 ga yatügü nixí ga yuexü. Rü nüma ga yema ñanecüâxgü rü poraäcücüchima naxauxe naxçax ga yema duüxügü ga Cori ya Tupana natanüwa dajüxü. ²⁰Rü yemaçax ga nüma ga Bechemécüâxgü rü ñanagürügü: —¿Texé tame nax Cori ya Tupana ya üüncüpexegu tachixü? ¿Rü ngextá tá ínamuxü i ngëma baú i ñuxmax? —ñanagürügü. ²¹Rü yemaçax ñane ga Quiriáx-yearíücüâxgüçax yéma namugagü rü ñanagürügü: —Ngëma Piritéutanüxügü rü marü nanatæguxëëgü i ngëma baú i Cori ya Tupanaarü mugüchixü. Rü ngëmacax name i nua pexí rü peyayaxu —ñanagürügü.

7 ¹Rü nüma ga Quiriáx-yearíücüâxgü rü Becheméwa nayayauxgü ga yema baú ga Cori ya Tupanaarü mugüchixü. Rü norü ñanewa nanangegü rü nayaxúcuchigü napatagu ga Abinadáx ga wüxi ga mæxpúnegu áchiücü. Rü nane ga Ereacháxü naxunetagu nax nüxna nadauxüçax.

Chamué rü Iraéanecüâxgümaxã inacuax

²Rü 20 ga taunecü ningu ga yema Tupanaarü mugüchixü ga ñane ga Quiriáx-yearíüwa nax nayexmaxü. Rü

guxüma ga Iraéanecüâxgü rü poraäcü nangechaügü yerü nüma nagu naxínüegu rü nüma ga Cori ya Tupana rü marü ínanawogü. ³Rü yemaçax nüma ga Chamué rü guxüma ga yema Iraéanecüâxgüxü ñanagürü: —Ngëxguma pema rü aixcüma Cori ya Tupanaçax pewoeguxgux, rü name nixí i ípenawogü i guxüma i ngëma tupananetagu ixígüxü, rü ngëma tupananeta i Astartéchicünaxã. Rü penaxwaxegü i Cori ya Tupanaguxicatama perüxínüe rü nüxü picuaxüxügü. Rü ngëxguma ngëmaäcü penaxüxgux, rü nüma ya Tupana rü tá pexü ínanguxüxëxë naxmexwa i ngëma Piritéutanüxügü —ñanagürü. ⁴Rü nüma ga Iraéanecüâxgü rü ínanawogü ga naguxüraxüäcü üxü ga Baáchicünaxägü rü Astartéchicünaxägü. Rü Cori ya Tupanaxüxicatama nicuaxüxügü. ⁵Rü yemawena ga Chamué rü Iraéanecüâxgüxü ñanagürü: —íñane ya Míspagu pengutaquexegü i guxáma i pemax i Iraéanecüâxgü! Rü ngëma tá nixí i peétüwa nüxna chachogüxü ya Tupana —ñanagürü. ⁶Rü nüma ga Iraéanecüâxgü rü Míspagu nangutaquexegü. Rü yéma puchuwa dexáta nayauxügü, rü Cori ya Tupanapexegu nanabagü norü ámareruxü. Rü yema ga ngunexügu rü naxauree rü tama nachibüe. Rü guxüma ga duüxügü rü nüxü nixugüe nax chixexü naxügüxü ga Tupanapexewa. Rü yéma Míspawa nixí ga Chamué ga inaxügüâxü ga Iraéanecüâxgümaxã inacuáxü.

¹⁵Rü yexguma namaxũgu ga Chamué rü Iraéanecüãxgũmaxã inacuaãx. ¹⁶Rü gucüma ga taunecügu rü ñanegü ga Betélwa rü Yirigáwa rü Míspawa naxũxũ nax yema Iraéanecüãxgũxũ yanangũxẽxũcax nax ñuxacü inawexächixẽxũcax ga norü guxchaxũgü. ¹⁷Rü ñuxmachi norü ñane ga Ramácax natáeguuxũ, yerü yexma nixĩ ga naxächixũ. Rü yéma nixĩ ga Iraéanecüãxgũmaxã inacuaãxũ. Rü yexma nanaxü ga Cori ya Tupanaarü cuaxũxũchica ga nawa naxũnagü yaguxũ.

**Iraéanecüãxgü rü nanaxwaxegü
nax naxãëxgacüãxgũxũ**

8 ¹Rü yexguma marü nayaxgu ga Chamué, rü nanegũxũ naxuneta nax Iraéanecüãxgũmaxã inacuaãxgũxũcax. ²Rü guma nüxíraxũcü ga nane rü Yoégu naxãéga. Rü guma norü taxre ga nane rü Abíagu naxãéga. Rü Bechébawa nixĩ ga ãëxgacü yixĩgũxũ. ³Natürü tama nanatürüxũ nixĩgü, yerü norü yemaxũgũguama narüxĩnue. Rü yexguma taxacürü guxchaxũ namexẽëgũgu rü nanayauxtanügü, rü tama aixcüma mea guxũma ga duũxũgũxũ narüngũxẽ. ⁴Rü düxwa ga Iraéanecüãxgũarü ãëxgacügü rü nügũmaxã nangutaquexegü, rü ñane ga Ramáwa naxĩ nax Chamuéxũ íyadaugũxũcax. ⁵Rü Chamuéxũ ñanagürügü: —Cuma rü marü cuya, rü cunegü rü tama curũxũ mea namaxẽ. Rü ngẽmacax inũxũ naxuneta i wüxi i torü ãëxgacü i réi nax tomaxã inacuaãxũcax ngẽxgumarũxũ i ngẽma togü i nachixũanegü nax nüxũ nangexmaxũ i

norü ãëxgacü i réi! —ñanagürügü. ⁶Rü yexguma ga nüma ga Chamué rü tama namaxã nataãxẽ yerü yema duũxũgü rü nanaxwaxegü nax nüxũ nangexmaxũ ya wüxi ya ãëxgacü ya réi nax namaxã inacuaãxũcax. Rü yemacax Tupanamaxã nüxũ nixu norü yumüxewa. ⁷Natürü nüma ga Cori ya Tupana rü Chamuéxũ nangãxũga rü ñanagürü: —IËcü naxü i ngẽma cuxna naxcax nacagũxũ! Erü tama cuxũ nixĩ i naxoõxgũxũ, rü choxũ waxi nixĩ, erü tama nanaxwaxegü i norü ãëxgacü nax chixĩxũ. ⁸Rü yexguma Equítuanewa íchanguxũxẽxgucürüwa nixĩ ga choxna yaxĩgachixũ nax togü i tupanawe nax naxĩxũcax. Rü ngẽmatama nixĩ i ñuxma cumaxã naxügũxũ. ⁹IËcü naxü i ngẽma naxcax ínacagũxũ! iNatürü mea namaxã nüxũ íxu i ngẽma duũxũgü i ñuxacü tá namaxã naporae ega nangexmagu i wüxi i norü ãëxgacü i poraãcü namuxũ! —ñanagürü. ¹⁰Rü nüma ga Chamué rü yema duũxũgũmaxã nüxũ nixu ga yema Tupana namaxã nüxũ ixuxũ. ¹¹Rü ñanagürü nüxũ: —Ngẽxguma penaxwaxegu nax pexũ nangexmaxũ i perü ãëxgacü i réi rü ñaãcü tá nixĩ i pemaxã inacuaãxũ i ngẽma ãëxgacü: Rü tümacax tá naca ya penegü nax churaragü tixĩgũxũcax, rü tümáxëgü rü churaragü i naweũ ya dairuũmaxã icuaxgũxũ nax tixĩgũxũcax, rü tümáxëgü rü cowarugü i dairuũmaxã icuaxgũxũ nax tixĩgũxũcax, rü tümáxëgü rü churaragü i noxrütama dauruũgü nax tixĩgũxũcax. ¹²Rü ngẽxgumarũxũ tá ta tüxũ naxuneta ya toguxegü nax 1000 i churaragüarü ãëxgacü nax tixĩgũxũcax, rü toguxegü

nax 50 i churaragüarü ãëxgacü nax tixigüxüçax. Rü pemagü, rü ngëma ãëxgacü rü tümáëgü rü tá norü naanearü aimüanewa tüxü napuracüexëxë, rü toguxe rü tá norü nanetüarü buxgüwa tüxü napuracüexëxë, rü toguxe rü tá naxnegüarü üwa tüxü napuracüexëxë, rü toguxe rü tá naweü ya dairuüarü üwa tüxü napuracüexëxë. ¹³Rü tá tüxü nade ya pexacügü nax nüxü taxüwemügüxüçax, rü norü paüarü üwa nax tapuracüexüçax, rü norü pumára nax taxügüxüçax. ¹⁴Rü nügüxü tá nanayaxu i ngëma naanegü irümemaegüxü, rü ngëma rümemaegüxü i perü úbanecü rü oríbunecü, rü ñuxüchi ngëma ãëxgacügü i natüüwa ügüxüna tá nanana. ¹⁵Rü ngëma 10 wetaxü i perü tríguwa rü perü úbawa, rü ngëma ãëxgacü tá pexna nanayaxu i wüxiwetaxü, rü ñuxüchi ngëma ãëxgacügü i natüüwa ügüxüna tá nanana. ¹⁶Rü ngëxgumarüxü tá ta pexna tüxü napuxü ya yíxema duëxëgü ya pexü puracüexe rü yíxema pexütaxügü. Rü ngëma rümemaexü i perü woca i puracüruügü, rü búrugü, rü tá pexna nanade nax nügüxü napuracüexëëxüçax. ¹⁷Rü ngëma 10 i perü carnérugüwa rü tá pexna nanayaxu i wüxi nax noxrüxü yixüxüçax. Rü pema tátama nixí i ñuxmachi nüxü pepuracüexü. ¹⁸Rü ngëma i ngunexügu i namaxá pechixeãëgügu i ngëma ãëxgacü i ñuxmax naxcax ípecaxaxü rü nüma ya Cori ya Tupana rü marü taxütáma pexü nacuáxchaü —ñanagürü ga Chamué. ¹⁹⁻²⁰Natürü nüma ga yema

duüxügü, rü tama inarüxñüechaü ga yema Chamué namaxá nüxü ixuxü. Rü ñanagürügüama: —Nüétama, rü tanaxwaxegü i toxü nangexma i wüxi i ãëxgacü i réi nax ngëma togü i nachixüanerüxü tixigüxüçax. Rü nüma tá nixí i tórü ãëxgacü yixüxü, rü tá tomaxá inacuéxü ega ngëxguma togümaxá togü tadaixgux —ñanagürügüama. ²¹Rü yexguma yema duüxügügaxü naxñügüwena ga Chamué, rü Cori ya Tupanamaxá nüxü nixu ga yema duüxügüga. ²²Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Chamuéxü nangäxüga rü ñanagürü: —iNaxü i ngëma naxcax ínacagüxü rü nüxü naxuneta i wüxi i norü ãëxgacü i réi! —ñanagürü. Rü yexguma nüma ga Chamué rü yema Iraéanecüãxgüxü namu nax norü ñanegüçax nawoeguxü.

Chau rü Chamuéxütawa nangu

9 ¹Rü Bëyamítanüxüwa nayexma ga wüxi ga yatü ga Chíxgu áëgacü. Rü nüma rü Abié nane nixí rü Cherótaxa nixí. Rü guxema toguxe ga norü oxí rü Becoráx ga Afá nane tixí. Rü nüma ga Chíx rü wüxi ga yatü ga guxáma nüxü ngechaücü nixí. ²Rü nüma rü nüxü nayexma ga wüxi ga nane ga ngextüxücü ga guxüwama mexechicü ga Chauüga áëgacü. Rü guxüma ga yatüxü ga Iraéanecüãxgüarü yexera namexechi, rü norü máchanewa rü taxúema nüxü tangupetü ga naatüwa. ³Rü wüxi ga ngunexügu rü Chíxarü búrugü rü inarütaxe. Rü yemacax nane ga Chauüxü ñanagürü: —iCugü namexëxë rü naxcax yadau i ngëma búrugü! iRü wüxi i tórü duüxümaxá íxämüci!

—ñanagürü. ⁴Rü nüma ga Chaú rü inaxũachi. Rü Efraíarü naanearü máxpüxanexũwa nixüpetü, rü ñuxüchi Charicháarü naanewa rü ta naxüpetü, natürü tama nüxü inayangau ga norü búrugü. Rü yexgumarüxü ta Charíüarü naanewa rü Bëyamíarü naanewa naxüpetü, natürü yéma rü ta taxuxüma inayangau. ⁵Rü yexguma Súxarü naanewa nanguxgu, rü nüma ga Chaú rü guxema norü duüxë ga íyaxümücüxexü ñanagürü: —iNgíxã tawoegu! Rü ñuxcü ya chorü papá rü ngëma búrugüçax nax taxoégaãxüarü yexera taxçax taxoégaãxë —ñanagürü. ⁶Rü nüma ga yema norü duüxü rü nanangãxüga rü ñanagürü: —Daa íanewa nangexma i wüxi i Tupanaarü orearü uruxü i guxãma nüxü ngechaügxüxü, erü guxüma i nüxü yaxuxü rü ngëmaãcü ningu. iRü ngíxã naxütawa taxí! Rü nüma tá tamaxã nüxü nixu nax ngextã nangexmagüxü i ngëma búrugü —ñanagürü.

.....

¹⁴Rü yexguma ga Chaú rü yema duüxümaxã guma íanecax nixíama. Rü yexguma guma íanewa nangugügu, rü nüma ga Chamué rü yéma ne naxü ga ngutaquexepataüwa nax naxüxüçax.

.....

¹⁷Rü yexguma Chaüxü nadauxgu ga Chamué, rü nüma ga Cori ya Tupana rü ñanagürü nüxü: —Ngëma nixí i ngëma yatü i cumaxã nüxü chixuxü, rü nüma tá nixí i chorü duüxügümaxã inacuáxü —ñanagürü. ¹⁸Rü yexguma guma íanearü ücuchicawa nayexmagügu, rü nüma ga Chaú rü Chamuéçax nixü rü ñanagürü: —iTomaxã nüxü ixu rü

ngexta nixí i napexü ya yimá Tupanaarü orearü uruxü! —ñanagürü. ¹⁹Rü nüma ga Chamué rü nanangãxüga rü ñanagürü: —Choma nixí i orearü uruxü chixixü. iRü ngíxã chowe rüxü i ngutaquexepataüwa, rü chauxütawa yachibü! Rü moxü paxmama tá cumaxã nüxü chixu i guxüma i ngëma choxna naxçax cucaxaxü, rü ñuxmachi tá cuxü íchimu. ²⁰iRü taxü i naxçax cuxoégaãxëxü i ngëma búrugü i tomaepüx i ngunexü marü iyarütauxexü! Erü marü nüxü inayangaugü. Rü naétü rü guxüma i Iraéanearü ngëmaxügü rü cuxmëxwa nangexma i ñuxmax —ñanagürü. ²¹Rü nüma ga Chaú rü nanangãxüga rü ñanagürü: —Natürü i choma rü Bëyamítanüxü chixí, rü ngëma totücumü rü guxüma i togü i Iraéanecüãxgütücumüxü narünoxremae. Rü ñuxmachi ngëma nügütanüxüchigü i Bëyamítücumüwa ügüxü, rü chautanüxü nixí i guxüarü yexera taxüema nagu rüxínüexü. Rü ngëmacax ãtüxcüü chomaxã nüxü quixu nax guxüma i Iraéanearü ngëmaxügü rü choxmëxwa nangexmaxü? —ñanagürü. ²²Rü yemawena ga Chamué rü chibüchicawa nanagagü ga Chaú rü norü duüxü. Rü yema rümemaxü ga nachicawa nanatogüxëxë natanüwa ga yema 30 ga duüxügü ga nüxna naxuxü. ²³Rü nüma ga Chamué rü yema üwemüxüxü namu nax Chaúna naxããxüçax ga yema rümemaxü ga namachi ga woetama naxçax ínaxüxüchixü. ²⁴Rü yexgumatama ga yema üwemüruxü rü wüxi ga naperema ga mexüne nayaxu rü Chaúpexegu

nayaxú. Rü nüma ga Chamué rü Chaúxũ ñanagürü: —Ngẽma nixĩ i woetama cuxũ íchaxüxüchixũ. iRü nayaxu rü nangõx! Erü woetama cuxũ íchanaxüxüchi naxũpa ga ñaa duũxũgüna nax chaxuxũ —ñanagürü. Rü nüma ga Chaú rü Chamuémaxã nachibü ga yema ngunexũgu. ²⁵Rü yexguma marü Tupanapatawa ínachoxũgu ga ñanewa nax naxĩxũ, rü ñpataarü daxüwa Chaúçax nanamexẽẽgü ga wüxi ga ngürücare. ²⁶Rü nüma ga Chaú rü yexma nape. Rü moxũãcü nüma ga Chamué rü Chaúxũ naca ga ñpataarü dauwnawa, rü ñanagürü nüxũ: —ífrüda rü marü name nax íquixüxũ! —ñanagürü. Rü nüma ga Chaú rü ínarüda. Rü yemawena rü ínachoxũ ga Chaú rü Chamué, rü namawa naxĩ. ²⁷Rü yexguma marü guma ñanewa ínachoxũgu, rü nüma ga Chamué rü Chaúxũ ñanagürü: —íËcü cugüpexe yamu i ngẽma curü duũxũ, rü cuma rü paxaãchi nuxã rüxãxũ! Erü cumaxã nüxũ chixuxchaü i ngẽma ore i Tupana chomaxã nüxũ ixuxũ —ñanagürü.

Chamué rü chíxũmaxã Chaúxũ nabaeru nax Iraéanecüãxgüarü ãẽxgacü yixĩxũçax

10 ¹Rü yexguma ga nüma ga Chamué rü wüxiwexũ ga chíxũ nayaxu, rü Chaúxũ namaxã nabaeru, rü ñanagürü nüxũ: —Cori ya Tupana cuxũ nayaxu nax norü duũxũgü i Iraéanecüãxgüarü ãẽxgacü i réi nax quixĩxũçax i ñuxmax. Rü cuma tá namaxã icucux rü norü uanügü i nüxũ íchomaeguãchixüwa tá ícunapoxũ. Rü ngẽma cuaxruxũ i nawa nüxũ cucuáxũ nax aixcüma Cori ya Tupana cuxũ

unetaxũ nax norü duũxũgü i Iraéanecüãxgüarü ãẽxgacü nax quixĩxũ, rü ñaãcü tá nixĩ: ²Rü ñuxma nax choxna íquixüxũ rü Bẽyamíarü naanewa i Chéchawa tá nüxũ icuyangau i taxre i yatügü i Raquélchiquexearü ngaicamagu chigüxũ. Rü nümagü tá cumaxã nüxũ nixugü: “Rü marü nüxũ nax iyangauxũ i ngẽma búrugü i naxçax cudauxũ. Rü tüma ya cunatü rü marü tama naxçax taxoégaãxẽ i ngẽma búrugü, natürü pexçax nixĩ i taxoégaãxũ i ñuxmax, rü nagu tarüxĩnũx nax ñuxãcü tá pexũ itayangauxũ”, ñanagürügü tá cumaxã. ³Rü ngẽma nax cuxüpetüxũ rü ngẽxguma Tabúarü castaña íngexmaxüwa cunguxgu, rü tá ngẽxma pegü namaxã peyangaugü i tomaepüx ya yatü i Betélwa íxũ nax Tupanaxü yanacuaxüũgüxũçax. Rü ngẽma wüxi rü tomaepüx i chíbu niga, rü ngẽma to rü tomaepüx i paü ninge, rü ngẽma to rü wüxipüxüwexũ ya bínu ninge. ⁴Rü nümagü rü tá cuxũ narümoxẽgü, rü tá cumaxã nangau i taxre i paü. Rü name nixĩ i nüxũ cunayaxu. ⁵Rü ngẽmawena rü tá Gabáa ya Tupanaarü Mäxpúnegu áéganewa cungü i Piritéutanüxũgüarü dauxütaechica íngexmaxüwa. Rü ngẽxguma yima ñanewa pichocuxgux, rü ngẽxma tá nüxũ cungau i ñuxre i Tupanaarü orearü urügü i Tupanaãxẽ i Üünexũ namaxã icuáxũ i Tupanaarü cuaxüüwa ne íxũ. Rü ngẽmapexegu tá naxĩ i duũxũgü i paxetaetanüxũ i norü árpamaxã, rü árpaxacümaxã, rü paüderumaxã rü wowerumaxã. ⁶Rü ngẽxguma tátama cuxna nangu i Tupanaãxẽ i Üünexũ, rü tá cumaxã

inacuax narüxü i ngêma togü i
 Tupanaarü orearü uruügü. Rü tá
 Tupanaarü oremaxá quídexa rü to i inü
 tá cuxü nangexma. ⁷Rü ngêxguma
 ngêma cuxü ngupetüxgu irü naxü i
 ngêma cuxçax mexü! Rü Tupana tá
 cuxü narüngüxêê nax ngêma cuxüxü.
⁸iRü ñuxüchi Yirigáwa naxü! iRü 7 i
 ngunexü ngêma choxü rüngüxêê! Erü
 ngêma tá chaxü nax ngêma Cori ya
 Tupanaçax naxüna íchayaguxüçax, rü
 ãmargü nüxna chayanaxüçax nax
 nangüxmüxüçax. Rü ngêma tá nixi i
 cumaxá nüxü chixuxü nax taxacü tá
 cuxüxü —ñanagürü. ⁹Rü nüma ga Chaú
 rü Chamuéxü narümoxê nax
 íyaxüxüçax. Rü yemawena rü Tupana rü
 ngexwacaxüxü ga inü nüxna naxá. Rü
 guxüma ga yema ore ga Chamué
 namaxá nüxü ixuxü, rü ningu ga yema
 ngunexügu. ¹⁰Rü yexguma Chaú rü
 yema norü duüxümaxá Gabáwa
 nangugügu, rü nüxü nadaugü ga yema
 orearü uruügü ga yexma nügu namaxá
 yangaxü. Rü Tupanaãxê rü Chaúna
 nangu, rü nüma rü ta inanaxügu ga
 Tupanaarü oremaxá nax yadexaxü.

.....

¹³Rü yexguma Chaúna
 iyachüxüächigu ga Tupanaãxê ga
 yadexaxêêxü, rü nüma ga Chaú rü nawa
 nangu ga guma maxpúne ga Tupanaarü
 cuaxüxüchica. ¹⁴Rü nanepü rü nüxna
 naca rü ñanagürü: —¿Ngextá nixi ga
 pexüxü? —ñanagürü. Rü nüma ga Chaú
 rü nanangäxü rü ñanagürü: —Naxçax
 tayadaugü ga yema búrugü. Natürü
 yexguma tama nüxü itayangaugügu rü
 Chamuéxütawa ítayadaugü —ñanagürü.
¹⁵Rü nüma ga nanepü rü nüxna

nacaama rü ñanagürü: —¿Rü ñuxü ñaxü
 pexü ga Chamué? iRü mea chomaxá
 nüxü ixu! —ñanagürü. ¹⁶Rü nüma ga
 Chaú rü nanepüxü nangäxüga rü
 ñanagürü: —Meama tomaxá nüxü nixu
 ga marü nüxü nax iyangauxgüxü ga
 búrugü —ñanagürü. Natürü tama nüxü
 nixu ga Chamué nax chíxümaxá
 nabáeruxü nax Iraéanecüãxgüarü
 ãêxgacü i réi yixüxüçax. ¹⁷Rü yemawena
 ga Chamué rü Iraéanecüãxgüçax
 nangema nax Míspawa naxüxüçax rü
 yéma Cori ya Tupanaxü
 yanacuaxüügüxüçax. ¹⁸Rü yexguma
 yéma nangugügu rü nüma ga Chamué
 rü yema Iraéanecüãxgüxü ñanagürü:
 —Nüma ya Cori ya tórü Tupana rü
 ñanagürü: “Choma nixi ga Equítuanewa
 pexü íchagaxüxü, Pa Iraéanecüãxgüxü.
 Rü choma nixi ga naxmexwa pexü
 íchangüxüxüxü ga yema
 Equítuanecüãxgü rü guxüma ga yema
 togü ga ãêxgacügü ga pexü
 chixeäxêgüxü. ¹⁹Natürü i ñuxma i
 pemax rü nüxü pexo ya yimá perü
 Tupana ga guxüma ga perü
 guxchaxüguwa rü perü íxachiãêguwa
 pexü íngüxüxêêcü. Rü ngêmacax wüxi i
 perü ãêxgacü i réicax ípeca nax pemaxá
 inacuáxüçax. Rü ngêmacax i ñuxma rü
 choma ya Cori ya Tupanapexewa
 ípengügü ya wüxitücumüchigü rü
 tügütanüxüchigü” —ñanagürü. ²⁰Rü
 yemawena ga nüma ga Chamué rü
 guxüma ga Iraéanecüãxgütücumüçax
 naca nax naxütagu
 nangutaquexegüxüçax nax naxçax
 nadaugüxüçax ga ngexürüüxütücumüwa
 tá ne naxüxü ga norü ãêxgacü. Rü
 Bëyamítücumügu nangu. ²¹Rü yexguma

ga Chamué rü Bëyamítücumüçax naca nax naxütawa naxĩxüçax, rü yema Bëyamítücumüwa rü Matítanüxügu nangu. Rü yematanüwa rü Chaú ga guma Chíx nane ixícügu nangu nax Iraéanecüãxgüarü ãëxgacü yixĩxü. Natürü yexguma naxçax nadaugügu ga Chaú, rü tama nüxü inayangaugü. ²²Rü yemaçax wenaxarü Cori ya Tupanana nacagüe ga nüxü nax nacuãxgüxüçax ngoxi nayexma ga Chaú. Rü nüma ga Cori ya Tupana rü nüxü nixu ga yéma nax nayexmaxü, rü Iraéanecüãxgüarü yemaxütanügu nax yacüxü. ²³Rü yexgumatama naxçax nayadaugü rü nayagagü ga yema íyacüxüwa. Rü nüma ga Chaú ga yexguma duüxügüpexewa nanguxgu, rü nüxü nadaugü ga Iraéanecüãxgütanüwa rü taxúema naatüxü ngupetüxü ga tümaarü máchanewa. ²⁴Rü nüma ga Chamué rü guxãna naca rü ñanagürü: —¿Marü nüxü pedauxü ya yimá Cori ya Tupana nüxü unetacü nax perü ãëxgacü i réi yixĩxüçax? Rü nataxuma i wüxi i Iraéanecüãx i namaxã wüxiguxü —ñanagürü. Rü nüma ga duüxügü rü: —iNamaxüx ya tórü ãëxgacü ya réi! —ñaxümaxã nanangãxügagüama. ²⁵Rü yexguma ga nüma ga Chamué rü duüxügümaxã nüxü nixu ga yema mugü ga nagu tá yaxüxü ga gumá ãëxgacü norü duüxügümaxã. Rü ñuxüchi wüxi ga poperagu nanaxümatü ga yema mugü rü Tupanapatagu nayaxü. Rü yemawena ga Chamué rü ínayamugü ga guxüma ga yema Iraéanecüãxgü nax napatawa naxĩxüçax. ²⁶Rü yexguma ga nüma ga Chaú rü nachĩüçax natáegu ga Gabáawa. Rü nawe narüxĩ ga ñuxre ga

yatü ga daiwa imexü ga Cori ya Tupana norü maxügu ingogügüxü nax íyaxümücügüãxüçax. ²⁷Natürü nayexmagü ta ga duüxü ga Chaúmaxã chixexügu rüxĩnüexü rü ñagüxü: —¿Ñuxãcü tá i ñaa yatü i tamaxã inacuáxü? —ñagüxü. Rü yemaacü nüxü naxooxgü rü tama namaxã nataãxëgü. Natürü nüma ga Chaú rü tama yemagu narüxĩnü.

Chaú rü Amóütanüxügüxü narüporamae

11 ¹Rü nüma ga Amóütanüxügüarü ãëxgacü ga Naá rü norü churaragüxü nangutaquexexë nax yadaiacuãxüçax ga Iraéanecüãxgüarü ñane ga Yabé ga Garaáxanewa yexmane. Natürü ga yema duüxügü ga Yabécüãxgü rü ñanagürügü: —iTomaxã naxü i wüxi i üga, rü ngëxguma tá nixĩ i cuxmëxwa togü tangexmagüxëëxü! —ñanagürügü. ²Rü nüma ga Amóütanüxügüarü ãëxgacü ga Naá rü nanangãxü rü ñanagürü: —Marü name i pemaxã ichaxüga ega chi pexü namexgu nax perü tügünexetü chayaxuxü i wüxichigü i pema nax ngëmaacü wüxi i cugüruxü pixígüxüçax i guxãma i pema i Iraéanecüãxgü —ñanagürü. ³Rü nüma ga Yabéarü ãëxgacügü rü nanangãxügü rü ñanagürügü: —iToxna naxã i 7 i ngunexü nax naxçax tadauxüçax i ngüxëë i totanüxü i Iraéanegütanüwa! Rü ngëxguma chi nataxuguma i toeneegü i toxü rüngüxëëxü, rü marü name i tomaxã cunaxü i ngëma cuma nagu curüxĩnüxü —ñanagürügü. ⁴Rü ñuxre ga yema Yabécüãx rü guma ñane ga Gabáa ga Chaú nawa yexmanewa

nanangegü ga yema ore. Rü duüxügümaxã nüxü nixugüe ga yema Yabéwa ngupetüxü. Rü yexguma nüxü naxĩnüegu rü guxüma ga duüxügü rü poraäcü naxauxe. ⁵Rü nüma ga Chaú rü naanewa ne naxü namaxã ga norü wocagü ga puracüruxü. Rü norü duüxügüna naca rü ñanagürü: —¿Taxacü nüxü nangupetü i duüxügü? ¿Taxacüçax naxauxe? —ñanagürü. Rü nüma ga norü duüxügü rü Chaúmaxã nüxü nixugüe ga yema ore ga yatügü ga Yabécüãx yéma ngegüxü. ⁶Rü yexguma yema orexü naxĩnügu ga Chaú, rü Tupanaãxë nüxna nangu rü poraäcü nanu ga Chaú. ⁷Rü yexguma ga Chaú rü taxre ga woca niyaxu rü ägümüçigu nagu nanachexcu. Rü ñuxüchi ñuxre ga orearü ngeruügümaxã guxü ga Iraéanecüãxgütanüwa nanamu ga yema namachigü. Rü yema orearü ngeruügü rü ñaa orexü nixuetanü: —Ñaatátama tümaarü wocamaxã taxü ya yíxema tama Chaúwe rü Chamuéwe rüxüchaüxe —ñanagürügü. Rü nüma ga duüxügü rü poraäcü namuüe rü ñoma wüxitama ga yatürüxü inaxĩachi, rü Chaúwe rü Chamuéwe narüxĩ. ⁸Rü yexguma Bechéwa Chaú yaxugüxgu ga norü duüxügü ga yexma ngutaquexegüxü, rü nayexma ga 300,000 ga yatügü ga Iraéanecüãxgü rü naétü 30,000 ga Yudáwa ne ixü. ⁹Rü yemawena rü yema duüxügü ga Yabécüãxgü ga orearü ngeruügüxü ñanagürü: —iNamaxã nüxü pixu i duüxügü i Yabécüãxgü rü moxü tocuchigu tá ngéma tangugü nax ítanapoxüçax! —ñanagürü. Rü yema duüxügü rü natanüxü ga

Yabécüãxgümaxã nüxü narüxugüe ga yema ore. Rü nümagü rü poraäcü nataãxëgüxüchi. ¹⁰Rü nüma ga yema Yabéarü äëxgacügü rü Amóütanüxügüarü äëxgacü ga Naámaxã nüxü nayarüxugü, rü ñanagürügü: —Moxü rü tá cuxna togü tana nax cuma cunaxwaxexü tomaxã cuxüçax —ñanagürügü. ¹¹Rü moxüäcü rü nüma ga Chaú rü norü churaragüxü mea ininu, rü tomaepüxtücumügu nayayauxye. Rü naxüpa ga nax yangóonexü rü norü uanügü ípegüxügu nachocu. Rü tüxü nadai ga guxáma ga Amóütanüxügü ñuxmata tocuchiwa nangu. Rü guxema maxëxë, rü tügümaxã tanawoone, rü yemacax taxúema ämüçixe tiña. ¹²Rü yemawena ga nümaxü ga duüxügü rü Chamuéxü ñanagürügü: —¿Texégü tixĩ ya yíxema tama yaxögüxe nax Chaú yixixü ya mecü nax tórü äëxgacü yixixü? iRü toxna penamugü i ngéma yatügü nax tanadäxüçax! —ñanagürügü. ¹³Natürü nüma ga Chaú rü naétüwa nachogü rü ñanagürü: —Noma i ngunexügu rü taxúetáma tayu, erü Cori ya Tupana rü Iraéanecüãxgüxü narüngüxëë nax norü uanüxü nax naporamaegüçax —ñanagürü. ¹⁴Rü nüma ga Chamué rü guxüma ga Iraéanecüãxgüxü ñanagürü: —iNgixã rü Yirigáwa taxĩ nax ngéma yanangucuchixëëçax ya tórü äëxgacü! —ñanagürü. ¹⁵Rü yemacax guxüma ga duüxügü ga Iraéanecüãxgü rü Yirigáwa naxĩ. Rü yéma Cori ya Tupanapexewa Chaúxü ningucuchixëëgü nax norü äëxgacü yixixüçax. Rü yemawena rü Tupanacax nayagugü ga ämaregü ga Tupanaarü ngüxmüxëëruügü ixigüxü.

Rü nüma ga Chaú rü guxũma ga nümagü ga Iraéanecüãxgü rü poraãcü nataãxëgü.

Chamué rü Chaúmexëwa nanaxüexëë nax Iraéanecüãxgüarü ãëxgacü yixĩxũcax

12 ¹Rü yemawena ga Chamué rü guxũma ga

Iraéanecüãxgüpe xewa ñanagürü: —Pema nüxü pecuax rü guxũma ga yema naxcax ípecaxaxü rü pexcax chanaxü nax yangucuchixũcax ya yimá perü ãëxgacü ya réi. ²Daa nixĩ ya ãëxgacü ya pemaxá tá icuácü. Choma rü marü chaya rü chataueru, rü chaunegü rü petaniwa nangexmagü. Choma nixĩ ga pemaxá ichacuáxü ga yexguma changextüxügücürüwa rü ñomamare. ³Rü ñuxma rü daxe chixĩ. Ega ngëxguma chi texéarü wocacax rüexna búrucax changĩxgux, rüexna texéchi chaxaixgu, rü chixri tûmamaxã ichacuaxgu rüexna chanayauxtanügu ga taxacürü guxchaxü chamexëëxgu, rü marü name i Cori ya Tupanapexewa rü napexewa ya yimá ãëxgacü ya Tupana nüxü unetacü, rü choxü ípexuaxü. Rü choma rü tá chanaxütanü i ngëma pexü changetanüxü —ñanagürü. ⁴Rü nüma ga Iraéanecüãxgü rü nanangãxügagü, rü ñanagürügü: —Taguma toxchi cuxai rüexna chixri tomaxã icucuax, rü taguma cunayauxtanü ga torü guxchaxü cumexëëgu —ñanagürügü. ⁵Rü nüma ga Chamué rü ñanagürü: —Ñuxma rü nüma ya Cori ya Tupana, rü nüma ya yimá ãëxgacü ya nüma nüxü naxunetacü nixĩ ya nüxü ñnüecü nax pema rü taxuxũma i chixexü chowa ipeyangauxü —ñanagürü. Rü nüma ga

duũxũgü rü ñanagürügü: —Aixcuma ngëmaãcü nixĩ —ñanagürügü. ⁶Rü nüma ga Chamué rü ñanagürü ta nüxü ga yema Iraéanecüãxgü: —Rü nüma ga Cori ya Tupana nixĩ ga Moichéxü rü Aróuxü naporaexëëxü nax Equítuanewa perü oxigüxü ñnanguxüxëëxũcax.

.....

¹²Natürü ga pema ga yexguma Amóütanüxügüarü ãëxgacüxü pexĩnüegu nax pexcax íyachoõchichaũxü nax pexü nadaĩxũcax, rü choxna naxcax peca ga wüxi ga ãëxgacü nax pemaxá ñacuáxũcax woo nax Cori ya Tupanachirëx nax yixĩxü ya perü ãëxgacü. ¹³Rü daa nixĩ ya yimá ãëxgacü ya pematama naxcax ípecaxacü. Rü nüma ya Cori ya Tupana rü marü pexna nanamu ya yimá ãëxgacü ya naxcax ípecaxacü. ¹⁴Rü ñuxma i pema rü name nixĩ i aixcuma Tupanaxü pengechaũgü, rü nüxü picuaxüxügü rü, naga pexĩnüe i guxũma i ngëma norü mugü. Rü wüxigu namaxã ya yimá perü ãëxgacü rü penaxwaxe i Tupana naxwaxexüãcuma pemaxë. Rü ngëxguma ngëmaãcü penaxüxgu rü guxütáma mea nixü. ¹⁵Natürü ngëxguma taxütáma naga pexĩnüegu rü ngëxguma nüxü pexoxoxgu i ngëma norü mugü, rü nüma ya Tupana rü tá pexü rü perü ãëxgacüxü napoxcu. ¹⁶iRü dücax, iperüdaunü naxcax i ngëma taxü i mexü i Cori ya Tupana pepexewa tá üxü i ñuxmax! ¹⁷Pema rü meama nüxü pecuax rü ñuxma nax tríguarü buxgüwa nanguxü rü taguma napu. Rü ngëmacax i ñuxma rü tá Tupanana chaca nax ãëmacü rü pucü nua namuxũcax nax ngëmawa nüxü pecuaxãchitanüxũcax i

ngëma chixexũ i taxũ i pexũxũ ga yexguma wũxi ya perũ ãëxgacũcax ípecaxgu —ñanagũrũ. ¹⁸Rũ yexguma ga nũma ga Chamué rũ Tupanana naca. Rũ yexgumatama nũma ga Cori ya Tupana rũ ãëmacũ inanaxũxëxë rũ nanapuxëxë. Rũ yexguma ga guxũma ga yema duũxũgũ rũ poraãcũ Cori ya Tupanaxũ rũ Chamuéxũ namuũe. ¹⁹Rũ yemacax guxũma ga yema duũxũgũ rũ Chamuéxũ ñanagũrũgũ: —iCori ya curũ Tupanana toxçax naca nax tama tayuexũçax! Erũ ñuxma rũ tanayexeraxëxë i guxũma i torũ chixexũgũ nagagu nax wũxi i torũ ãëxgacũ i refçax nax itaçaxaxũ —ñanagũrũgũ. ²⁰Rũ nũma ga Chamué rũ nanangãxũga rũ ñanagũrũ: —iTaxuçaxma pemuũe! Rũ aixcũma nixĩ ga chixexũ pexũxũ. Natũrũ i ñuxma rũ ipexuãxë nax tama Cori ya Tupanana pexĩgachixũçax, rũ aixcũma nũxũ pengechaũgũxũçax rũ nũxũ pecuaxũũgũxũçax! ²¹Rũ tama name i nawe perũxĩ i ngëma tupanagũneta i tama pexũ rũngũxëxëxũ rũ tama pexũ maxëxëxëxũ, erũ doragũmare nixĩ i ngëma. ²²Rũ nũmatama ya Cori ya Tupana rũ marũ pexũ nade yerũ yemaacũ nanaxwaxe, rũ nũxũ nixu nax norũ duũxũgũ pixĩgũxũ. Rũ ngëmacax tagutãma pexũ ínawogũ erũ tama nanaxwaxe i texë nũxũ tixu nax tama yanguxëëãxũ i norũ ore. ²³Rũ ñuxmawena i choma rũ tama chanaxwaxe i nũxũ charũchau nax pexçax chayumũxëxũ, erũ ngëma rũ chixexũ nixĩ. Rũ ngëmacax tá pexũ changũxëëama nax mea Cori ya Tupanacax pemaxëxũ rũ mea nawe nax perũxĩxũçax. ²⁴Rũ ñuxma i pema rũ

penaxwaxe i Tupanaaxũ peyaxõgũ rũ aixcũma nũxũ picuaxũxũgũ. iRũ nagu perũxĩnũe nax ñuxacũ poraãcũ pexũ nax nangũxëëxũ! ²⁵Natũrũ ngëxguma chi chixexũ pexũgũamagu, rũ nũma ya Cori ya Tupana rũ tá poraãcũ pexũ rũ perũ ãëxgacũxũ napoxcu —ñanagũrũ ga Chamué.

.....

Cori ya Tupana rũ Chaúxũ naxo

15 ¹Rũ wũxi ga ngunexũgu rũ Chamué rũ Chaúxũ ñanagũrũ: —Nũma ga Cori ya Tupana nixĩ ga choxũ namuxũ nax chíxũmaxã cuxũ chabaeruxũçax nax yemaacũ Iraéanecũãxgũarũ ãëxgacũ quixĩxũçax. iRũ ngëmacax irũxĩnũ i ngëma Cori ya Tupana cumaxã nũxũ ixuxũ! ²Rũ ñanagũrũ ya Cori ya Tupana ya guxãétiwa ngëxmacũ: “Chanapoxcu tá i ngëma Amaléxtanũxũgũ naxçax ga yema Iraétanũxũgũmaxã naxũgũxũ, yerũ yexguma Equítuanewa ínachoxũgu rũ tama norũ naanewa nanachopetũxëëchaũ. ³Rũ ngëmacax ingëma naxũ rũ nadai i guxũma i ngëma Amaléxtanũxũgũ iyatũxũ, rũ ingexũ, rũ buxũgũ, rũ õxchanagũ, rũ wocagũ, rũ carnérugũ, rũ caméyugũ, rũ búrugũ! iRũ bai tá i wũxi ícuyaxũxëxëxũ!” —ñanagũrũ ga Cori ya Tupana. ⁴Rũ nũma ga Chaú rũ guxũma ga duũxũgũcax nangema rũ Terafũgu nanangutaquexëxëxë. Rũ 200,000 ga churaragũ nixĩ ga ixĩmarexũ. Rũ yemaétiwa nayexma ga 10,000 ga yatũgũ ga Yudátanũxũ ixĩgũxũ ga yexma ngutaquexëgũxũ.

⁷Rü yemawena rü nüma ga Chaú rü nanadai ga yema Amaléxtanüxügü. Rü Abíraanewa inanaxügü rü nanadai ñuxmata Chúwa nangu ga Equítuanearyü üyeaneawa. ⁸Rü nayayauxgü ga guma norü âëxgacü ga Agáx rü nanadai ga guxüma ga norü churaragü. ⁹Natürü nüma ga Chaú rü yema norü churaragü rü tama nayamaxgü ga guma Amaléxtanüxügüarü âëxgacü ga Agáx, rü tama nanadai ga yema rümemaegüxü ga carnérugü, rü wocagü, rü wocaxacügü. Rü tama ínanagu ga yema Amaléxtanüxügüarü yemaxügü ga itatanüxü. Rü yema yemaxügü ga taxuwama imexüxicatama nixí ga yema ínaguxü. ¹⁰Rü yemawena ga Cori ya Tupana rü Chamuémaxá nidexa rü ñanagürü: ¹¹—Choxü nangux ya Chaú nax âëxgacüxü nüxü nax chaxunetaxü, erü choxna nixügachi rü tama nayanguxëxë i ngëma chanamuxü —ñanagürü. Rü nüma ga Chamué rü poraäcü naäxëwa nangux ga yema. Rü Cori ya Tupanamaxá nidexa ga guxüma ga yema chütaxügu. ¹²Rü moxüäcü paxmama ga tauta yangóonegu, rü nüma ga Chamué rü inaxüächí nax Chaúcax yadauxü. Natürü ga duüxügü rü Chamuémaxá nüxü nixugüe ga Chaú rü Maxpúne ga Carméxwa nax naxüxü nax yéma íyanadaxëäxüçax ga wüxi ga nutapúta ga cuaxruxü nax norü uanügüxü naporamaexü, rü yemawena rü ñuxüchi Yirigáwa nax naxüxü. ¹³Rü yexguma yemaxü nacuauxgu ga Chamué rü Chaúcax nayadau rü düxwa yema ínayexmaxüwa nangu. Rü nüma ga Chaú rü nüxü narümoxë rü ñanagürü nüxü: —iCori ya Tupana cuxü

rüngüxëxë! Rü marü chayanguxëxë i ngëma Cori choxü muxü —ñanagürü. ¹⁴Rü nüma ga Chamué nanangäxüga rü ñanagürü: —íTexéarü nixí i ngëma carnérugü i ngëma iwáichaü, rü ngëma wocagü i ngëma icagüxü i nüxü chaxínüxü? —ñanagürü. ¹⁵Rü nüma ga Chaú rü nanangäxüga rü ñanagürü: —Ngëma chorü churaragü rü ínayaxügüxëxë i ngëma rümemaexü i carnérugü, rü wocagü. Natürü Cori ya curü Tupanacax tá tanadai. Rü guxüma i ngëma togü i naxünagü i Amaléxtanüxügüarü rü marü tanadai —ñanagürü. ¹⁶Rü nüma ga Chamué rü Chaúxü ñanagürü: —iDücax, irüxínü i ngëma ngewax chütacü Tupana chomaxá nüxü ixuxü! —ñanagürü. Rü nüma ga Chaú rü ínaca rü ñanagürü: —íNuxü ñaxü cuxü? —ñanagürü. ¹⁷Rü nüma ga Chamué rü nanangäxüga rü ñanagürü: —Yexguma cugügu curüxínügu ga taxuwama nax cumexü, rü nüma ga Tupana rü cuxü nayaxu ga Iraéanecüäxgüarü âëxgacü nax quixüçax. ¹⁸Rü yexguma rü cuxçax choxna naxäga nax cuyadaixüçax i guxüma i ngëma Amaléxtanüxügü i chixexügu ímaxëxü rü taxuxütáma nax ícuyaxüxëxüçax, ñanagürü cuxü. ¹⁹¿Rü ñuxma taxacüçax tama Tupanaga cuxínü? ¿Rü tüxcüü cuñuxäxë nax cunadexü i ngëma ngëmaxügü i Tupana cuxna chuxuxü, rü tama cunaxü i ngëma cuxü namuxü? —ñanagürü. ²⁰Rü nüma ga Chaú rü nanangäxüga rü ñanagürü: —Choma rü Cori ya Tupanaga chaxínü, rü chayanguxëxë ga guxüma ga yema choxü namuxü. Rü guma Agáx ga Amaléxtanüxügüarü

ãëxgacü ga chiyaxucü rü nua chanaga, rü marü chanadai ga guxüma ga yema togü ga Amaléxtanüxügü. ²¹Rü yema churaragü nixí ga nadexü ga yema rümemaegüxü ga carnérugü rü wocagü rü yemaxügü nax Yirigáwa Tupanacax ínaguaxücax —ñanagürü. ²²Rü nüma ga Chamué rü ínaca rü ñanagürü: —¿Taxacü nixí i ngéma rümemaexü cuxcax? ¿Rü cuxcax rü ngéma naxünagü Tupanacax iguxü rü ëxna Tupanaga nax ixínüexü? Rü dücax rü ngéma Tupana yexera namaxá taãxëxü nixí nax naga ixínüexü, rü tama carnérugüarü chíxü naxcax nax íguxü. ²³Rü yíxema tama Tupanaga ínuxe rü ñomatama tayuüxürüxü poraäcü chixexü taxü i Tupanapexewa. Rü yíxema chixri Tupanaga ínuxe rü ñomatama tupanantaxü ticuaxüürüxü chixexü taxü. Rü dücax, rü ñuxma nax nüxü cuxoxü i norü mugü, rü nüma ya Tupana rü cuxü naxo nax Iraéanecüäxgüarü äëxgacü quixíxü —ñanagürü ga Chamué.

.....

³⁴Rü yemawena ga Chamué rü norü íane ga Ramáwa naxü. Rü nüma ga Chaü rü nachüücax natáegu ga Gabáawa. ³⁵Rü nüma ga Chamué rü taguma wena Chaüxü nadau, natürü naxcax naxauxecha, yerü Tupanaaxü nangux ga Chaüxü Iraéanecüäxgüarü äëxgacüwa nax nanguxëxü.

Chamué rü chíxümaxá Dabíxü nabaeru nax Iraéanecüäxgüarü äëxgacü yixíxücax

16 ¹Rü yemawena ga Tupana rü Chamuéxü ñanagürü: —Marütama nax Chaúcax nax

cungechaüechaxü, erü marü tama chanaxwaxe nax Iraéanecüäxgüarü äëxgacü nax yixíxü. iRü wüxi i carnéruchatacuxre nayaxu rü oríbuarü chíxümaxá naxüacu! iRü Beréüwa naxü rü ngëxma naxcax yadau ya wüxi ya yatü ya Ichaígu äégacü! Erü wüxi ya nane chanayaxu nax ngexwacaxücü ya Iraéanecüäxgüarü äëxgacü nax yixíxücax —ñanagürü.

.....

⁴Rü nüma ga Chamué rü nanaxü ga yema Tupana namaxá nüxü ixuxü. Rü yexguma Beréüwa nanguxgu, rü guma íanearü äëxgacügü rü namuüeäcüma nanayauxgü, rü nüxna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Taxacü nangupetü? ¿Rü taxacüwa nua cuxü? —ñanagürügü. ⁵Rü nüma ga Chamué rü nanangäxüga rü ñanagürü: —Taxuxüma nixí i nangupetüxü. Rü nua chaxü nax Tupanacax wüxi i naxüna chimáxücax. iRü ngëmacax Tupanacax pegü pemexëëgü rü choxü ípixümücü nax ngéma naxünaarü maxwa rü Tupanaarü cuaxüüwa ipexägüxücax! —ñanagürü. Rü yemawena ga Chamué rü nacümagüäcü Ichaíxü rü nanegüxü Tupanacax nimexëxë, rü nüxna naxu nax íyaxümücügüäxücax ga Tupanaarü cuaxüüwa. ⁶Rü yexguma Tupanaxü íyacuaxüügüchaxüüwa nangugügu ga Ichaí rü nanegü, rü nüma ga Chamué rü Ichaí nane ga Eriáxü nadawenü rü ñaxügu narüxínü: “Cuxá daa nixí ya yimá yatü ya Tupana nayaxucü nax Iraéanecüäxgüarü äëxgacü yixíxücax”, ñaxügu narüxínü. ⁷Natürü ga Tupana rü Chamuéxü ñanagürü: —Tama name i norü düxëtümare rü norü máchanemare

nax cungugüxü ya wüxi ya yatü. Tama daa nixĩ. Choma rü tama duüxügü nangugüüäcuma chanayaxu ya wüxi ya yatü. Duüxügü rü ngëma düxëtüxünemare nixĩ inangugügüxü, natürü i choma rü ngëma norü maxü rü norü ñnũ nixĩ i ngëma changugüxü —ñanagürü. ⁸Rü yexguma ga Ichaí rü nane ga Abinadácax naca, rü Chamuéxütawa nanaga. Natürü nüma ga Chamué rü nüxü nixu ga tama gumá nax yixüxü ga Tupana nayaxucü. ⁹Rü yemawena ga Ichaí rü nane ga Chamáxü Chamuéxütawa naga, natürü nüma ga Chamué rü ñanagürü: —Tama daa nixĩ ya Tupana nayaxucü —ñanagürü. ¹⁰Rü nüma ga Ichaí rü 7 ga nane Chamuépexewa nagagü, natürü nüma ga Chamué rü nüxü nixu nax taxucüma ga gumatanüwa Tupana nayaxuxü. ¹¹Rü nüma ga Chamué rü Ichaína naca rü ñanagürü: —¿Nangexmaxü ya nai ya cune? —ñanagürü. Rü nüma ga Ichaí nanangäxüga rü ñanagürü: —Yimá rübumaecüxicatama nixĩ i yataxucü, erü yéa naanewa carnérügüna nadau —ñanagürü ga Ichaí. Rü yexguma ga nüma ga Chamué rü ñanagürü: —¡Ëcü ñuxmatama wüxi i duüxüxü ngëma namu nax naxcax yacaxaxüçax! Erü taxütáma ítarütogü nax ichibüexüçax ñuxmatáta ínangu i nümax —ñanagürü. ¹²Rü yexguma ga nüma ga Ichaí rü wüxi ga duüxü yéma namu nax naxcax yacaxaxüçax. Rü nüma ga guma ngextüxücü rü nachox, rü nachoxyae rü nidauüchametüçüxü rü namecümachametü. Rü nüma ga Tupana rü Chamuéxü ñanagürü: —Daa

nixĩ. ¡Rü ëcü nabaeru! —ñanagürü. ¹³Rü nüma ga Chamué rü nanayaxu ga yema carnéruchatacuxre ga chíxümaxä äacuxü, rü Dabíerugu nanaba ga naeneegüpexewa. Rü yexgumatama ga Tupanaäxë rü Dabína nangu rü namaxä inacuax. Rü ñuxüchi ga nüma ga Chamué rü norü ñane ga Ramácax natáegu. ¹⁴Rü yexgumayane ga Tupanaäxë rü Chaúna nixügachi. Rü nüxna nangu ga wüxi ga naäxë ga chixexü ga naxixächiäxëxëxü ga Cori ya Tupana yéma muxü. ¹⁵Rü yemacax ga yema norü duüxügü ga ngüxëerüügü ixügüxü rü ñanagürügü nüxü: —Pa Äëxgacüx, wüxi i chixexü i naäxë i Tupana nua muxü cuxna nangu, rü ngëma nixĩ i cuxü naxixächiäxëxëxü. ¹⁶¿Rü tüxücü tama toxü cumu nax wüxi i meama paxetaxü cuäxüçax nax tadauxü rü cupexewa árpa nax napaxüxüçax ega ngëxguma cuxna nanguuxügu i ngëma naäxë i chixexü? Rü ngëma paxeta tá cuxü nataäxëxëxë rü mexü tá cumaxä naxü —ñanagürügü. ¹⁷Rü nüma ga Chaú rü ñanagürü: —Marü name ¡Rü naxcax choxü pedaxu i wüxi i paxetatanüxü i árpaarü paxüxü mea cuäxü, rü nua penaga! —ñanagürü. ¹⁸Rü yexguma ga wüxi ga norü duüxü rü ñanagürü: —Choma nüxü chadai i wüxi i Ichaí nane i Beréüwa ngëxmaxü, rü meama paxetaxü nacuax. Rü ñuxmachi wüxi i poracü nixĩ i daiwa rü nüxü cuácü nixĩ ega yadexagu. Rü nüma rü mecü nixĩ rü Cori ya Tupana nüxü rüngüxëecü nixĩ —ñanagürü. ¹⁹Rü yexguma ga Chaú rü Ichaíxütawa nanamugü ga norü duüxügü nax nüxü ñagüxüçax: “¡Nua namu ya cune ya

Dabí ya yimá carnérugüarü daruxĩ
ixĩcü!” ²⁰Rü nüma ga Ichaí rü nane ga
Dabíxũ Chaúxütawa namu. Rü guma
nanemaxã Chaúçax yéma nanamu ga
wüxi ga búru ga paúmaxã áxwetaxũ rü
wüxiwexũ ga bínu rü wüxi ga
chíbuxacü. ²¹Rü yemaacü ga Dabí rü
Chaúxütawa naxũ, rü yéma naxütawa
nayexma. Rü nüma ga Chaú rü Dabíxũ
nangechaúxũchi, rü norü ngüxẽeruxũ
nayaxĩxẽxẽ. ²²Rü nüma ga Chaú rü
Ichaíxütawa namuga rü Dabíçax ínaca
nax nügüxütawa nayexmaxẽãxũçax,
yerü poraäcü norü me nixĩ. ²³Rü
yexguma Chaúna nanguuxũgu ga yema
naãxẽ ga chixexũ ga Tupana naxçax
yéma muxũ, rü nüma ga Dabí rü
nanayaxuxũ ga árpa rü nanapaxuxũ. Rü
yemamaxã ga nüma ga Chaú rü
nataãxẽãxũ rü naxçax nitaaneãxũ, rü
nüma ga naãxẽ ga chixexũ rü nüxna
nixügachiãxũ.

Dabí rü Goriáxũ nimax

17 ¹Rü nüma ga Piritéutanüxũgü
rü nananutaquexexẽégü ga norü
churaragü nax Iraéanecüãxgüarü
churaragümaxã nügü nadaxũçax. Rü
Efedamíũgu nayangutaquexegü ga
Chocú rü Achecáarü ngãxũmachatexewa
ga Yudáanewa. ²Rü nüma ga Chaú rü
Iraéanecüãxgümaxã nügü
nanutaquexegü ga Eláarü ngatexũgu. Rü
yéma nügü namexẽégü ga
Piritéutanüxũgümaxã nügü nax
nadaxũçax. ³Rü nümagü ga
Piritéutanüxũgü rü wüxi ga maxpúnegu
nügü ninu, rü yexgumarüxũ ta ga
Iraéanecüãxgü, rü náí ga maxpúnegu
nügü ninu. Rü guma taxre ga

maxpúnegüarü ngate rü ngãxũwa naxü.
⁴Rü yema Piritéutanüxũgütanüwa
nixüxü ga wüxi ga churara ga 3 métrugu
ixüchanexũ, rü yema ngatexũwa naxü.
Rü Goriáx nixĩ ga naéga, rü íane ga
Gáxcüãx nixĩ. ⁵Rü napatexe rü
bróüchenaxçax nixĩ. Rü naxünewa rü
yexgumarüxũ ta bróüchemaxã natüxũne.
Rü yema norü tüxünexũ rü 55 quíru nixĩ
ga nayaxũ. ⁶Rü yema norü tüperemaxũ
rü guma norü wocae ga nügüãtü
yangeäcü rü bróüchenaxçax nixĩgü. ⁷Rü
guma norü wocae rü natamenaxã rü ga
napexe rü fiérunaxçax nixĩ rü 6 quíru
naya. Rü Goriáxpexegu nixüchigü ga
yema norü poxüruüarü ngeruxũ. ⁸Rü
nüma ga Goriáx rü yema ngatexüarü
ngãxũwa ínayachaxächü rü yéma
tagaäcü Iraéanecüãxgüarü churaragüxũ
ñanagürü: —¿Taxacüçax mea pegü ipinu
nax tomaxã pegü pedaxũçax? Erü
choma rü wüxi i Piritéutanüxũ chixĩ rü
name nixĩ i pema i Iraéanecüãxgü rü
Chaúarü churaragütanüxũwa nüxũ
pexuneta i wüxi nax nua naxüxũçax nax
togü namaxã tadaixũçax. ⁹Rü ngoxi tá
choxũ naporamae rü choxũ yamá nax
ngẽmaäcü pexmexwa nax
tangexmagüxũçax. Natürü ngëxguma
choma nüxũ charüporamaegu, rü pema
tá nixĩ i toxmexwa pengexmagüxũ. ¹⁰Rü
ñoma i ngunexũgu, Pa Iraéanecüãxgüarü
Churaragüx, rü pexçax chaca rü iëcü
nua penamux i wüxi i perü churara nax
togü namaxã tadaixũçax! —ñanagürü.
¹¹Rü yexguma yema Piritéutanüxüarü
dexaxũ naxĩnüegu ga Chaú rü guxüma
ga yema namüçügü ga Iraéanecüãxgü,
rü narümaächitanü rü namuüe. ¹²Rü
nayexma ga wüxi ga yatü ga Beréüçüãx

ixîcü rü Ichaí nixí ga naéga. Rü nüma rü marü naya ga yexguma Chaú âëxgacü ixîxgu. Rü nüma ga Ichaí rü nüxü nayexma ga 8 ga nanegü, rü wüxi ga nane rü Dabí nixí. ¹³⁻¹⁴Rü guma tomaepüx ga nane ga rüyamaegüxü ga Eriá rü Abinadá rü Chamá rü marü Chaúwe narüxi ga daiwa. ¹⁵Rü nüma ga Dabí ga rübumaecü rü Iraéanecüâxgüarü churaragü íyexmagüxüwa naxüxü rü nüxüchi Beréüçax natáeguaxü nax nanatüarü carnérugüna yadauuxüçax. ¹⁶Rü yoxni yexguma yéma naxüxüyane ga Dabí, rü nüma ga yema Piritéutanüxü rü Iraéanecüâxgüxü nachixewe ga paxmama rü yáuanecü. Rü yemaacü tümamaxá nixí nüxmata 40 ga ngunexüwa nangu. ¹⁷Rü wüxi ga ngunexügu ga Ichaí rü nane ga Dabíxü ñanagürü: —ÍEcü nayaxu i wüxiwetaxü i trígu i igoxtanüxü, rü ñaa 10 i paü rü yéa nügü ínadaixchaüxüwa cueneegüçax nana! ¹⁸iRü nüxmachi ngéma nana ta i ñaa 10 púta i quésu naxçax ya yimá churaragüarü âëxgacü! iRü cueneegüxü íyadau rü nüxäcü nüxü nangupetügü, rü wüxi i norü popera nua nange nax ngémawa nüxü chacuáxüçax nax meama nüxü nax ínangupetügüxü! —ñanagürü ga Ichaí. ¹⁹Rü nüma ga Chaú rü yema Iraéanecüâxgüarü churaragü rü yema maxpúnearü tuächixü ga Elágu âégaxüwa nayexmagü. ²⁰Rü moxüäcü ga nüma ga Dabí rü yexwaçax yangóonechaxügu rü to ga daruümexëgu tüxü namugü ga guxema nanatüarü carnérugü rü inaxüächi. Rü nayana ga yema ñna ga nanatü ga Ichaí nüxna naxü. Rü yéma naeneegü íyexmagüxüwa nangu ga yexguma inaxiächichaüxgux

ga Piritéutanüxügümaxá nügü nax nadaixüçax. ²¹Rü nüma ga Iraéanecüâxgü rü ga Piritéutanüxügü rü nügüarü toxmaxtagu nügü ninu. ²²Rü nüma ga Dabí rü yema Iraéanecüâxgüarü churaragüarü yemaxügüarü daruüxütagu nananu ga yema trígu, rü paü, rü quésu ga yéma nanaxü, rü nüxüchi nañäächiäcüma Iraéanecüâxgüarü churaragütanügu nayangaxi nax naeneegüna naxaxüçax rü nüxäcü nüxü nangupetügü. ²³Rü yexguma naeneegümaxá ídexayane, rü nüma ga yema Piritéutanüxü ga Goriáx ga Gáxcüâx ixîxü, rü Piritéutanüxügüarü churaragütanüwa nichixichi. Rü wenaxarü Iraéanecüâxgüçax naca rü tüxü naxäxüne rü yema aixrüguma naxüxürüxüäcüma nidexa. Rü nüma ga Dabí rü nüxü naxínü. ²⁴Rü nümagü ga Iraéanecüâxgü ga yexguma yema yatüxü nadaugügu rü poraäcü namuñe, rü naxçaxwa nixü. ²⁵Rü nügümaxá ñanagürügü: —¿Marü nüxü pedauxü i ngéma yatü i ngëxma ichixichixü nax nüxäcü tüxü naxäxünexü i yixema i Iraéanecüâxgü? Rü texé ya yíxema nüxü rüporamaexe, rü nüma ya tóru âëxgacü rü muxütama i ngëmaxügü tá tüxna nana, rü naxacümaxá tá tüxü naxüxmaç rü taxütáma tüxü nanaxütanüxëxé i ngéma diëru i âëxgacüna üxü —ñanagürügü. ²⁶Rü yexguma ga Dabí rü yema naxütawa yexmagüxüna naca rü ñanagürü: —¿Taxacümaxá tá nüxü naxätanü ya yimá yatü ya ñaa Piritéutanüxüxü imäcü rü naxoxëcü nax ngéma Iraéanecüâxgümaxá taxacü nax yaxugüxü? ¿Erü taxacü nixí i ñaa Piritéutanüxü i tama Tupanaxü cuáxü

ecax Tupana ya maxñiciuari
churaragümaxã taxacü yaxugüxñ?
—ñanagürü. ²⁷Rü nümagü ga
Iraéanecüãxgiarü churaragü rü Dabíxñ
nangãxñgü, rü yema noxri namaxã nüxñ
yaxugüexümaxâtama nanangãxñgagü,
rü namaxã nüxñ nixu ga taxacümaxã tá
nüxñ nax naxütanüãxñ i ngëma Goriáxñ
imáxñ. ²⁸Natürü nüma ga Eriá ga
Dabíenexë ga yacü, rü nüxñ naxñü ga
yema yatügümaxã nax íyadexaxñ ga
Dabí. Rü yemacax naeneemaxã nanu rü
ñanagürü nüxñ: —¿Taxacüwa nua cuxñ?
¿Rü texémaxã ngëma ínachianexüwa
cunawogü i ngëma tanatüarü carnérugü?
Choma rü marü nüxñ chacuax i ngëma
cucüma nax nua cuxññ nax
icuyadawenümarexñcax nax togü
tadaxñ —ñanagürü. ²⁹Rü nüma ga Dabí
rü nanangãxñga rü ñanagürü: —¿Taxacü
ëxna chaxü ecax ngëma ñacuxñ choxñ?
Rü nua chidexamare —ñanagürü. ³⁰Rü
yemawena ga Dabí rü naeneena
nixügachi, rü to ga churarana naca. Rü
yemaacütama nanangãxñga. ³¹Rü
nümaxñ ga Iraéanecüãxgi ga Dabíxñ
ñnüexñ ga nax ínacaxñ, rü Chaúmaxã
nüxñ narüxugü. Rü nüma ga Chaú rü
Dabíçax nangema. ³²Rü yexguma ga
Dabí rü Chaúxñ ñanagürü: —Tama
name nax texé oëgaãexñ nagagu i ñaa
Piritéutanüxñ, erü chomax i cuxñ
puracüxe nax chixíxñ, Pa Æëxgacüx, rü
ngëma tá chaxü rü namaxã tá togü tadai
—ñanagürü. ³³Rü nüma ga Chaú rü
nanangãxñga rü ñanagürü: —Rü
taxuacüma cuxica ngëma
Piritéutanüxñmaxã pegü pedai. Erü
cuma rü cungextüxüxüchi, natürü i
nüma rü norü ngextüxügucürüwa

daixcax nangux —ñanagürü. ³⁴⁻³⁵Rü
nüma ga Dabí rü nanangãxñga rü
ñanagürü: —Yexguma chaunatüarü
carnérugüna chadaxxgu, rü wüxi ga ai
rüëxna wüxi ga ósu i düraxñ yéma ne
üxgu rü wüxi ga carnéru tüxñ yayaxugu,
rü choma rü nawe changë, rü naaxwa
tüxñ chanapu. Rü yexguma chaüxcax
yañaxgu nax choxñ yayaxuxñcax, rü
nachicürawa chatüxüe rü chayachixgü
rü ñüxmata chayamax. ³⁶Rü choma i
curü duñxñ, Pa Æëxgacüx, rü woo ai
yixígu rü ósu i düraxñ yixígu rü
chayamax. Rü ñaa Piritéutanüxñ i tama
Tupanaxñ cuáxñ rü ngëmaacü tá
namaxã chanaxü, erü Tupana ya
maxñiciuari churaragüxñ naxãxñe. ³⁷Rü
guma Cori ya Tupana ga aina rü ósu i
düraxñna choxñ ipoxñcü, rü yimatátama
nixí i ñaa Piritéutanüxñimexëwa choxñ
ipoxñcü —ñanagürü. Rü yexguma ga
Chaú nanangãxñga rü ñanagürü: —¡Eëü
ngëma naxü rü Cori ya Tupana cuxñ
íxümücü! —ñanagürü. ³⁸Rü yemawena
nanamu nax Dabíxñ yacüxcuchigüxñ
nagu ga yema naxchiru ga
bröüchenaxcax ga nümatama ga Chaú
nagu yacüxuuxñ. Rü bröüchenaxcax ga
napatëxemaxã nanaxüpatëxe. Rü
naremüarü poxüruxñ rü naxcaxwëxarü
poxürüügu nayacüxëëgü. ³⁹Rü
yemawena ga Dabí rü norü goyexñwa
norü tara ningaxcuchi. Rü nüxñ naxü ga
nax yaxññ namaxã ga yema
nügüxünewa nanucuxñ. Natürü tama
namaxã nixü ga guxüma ga yema
nügüxünewa nanucuxñ yerü taguma
yema nügü naxñ. Rü yexgumatama
Chaúxñ ñanagürü: —Taxuacüma chixñ
namaxã i ñaa chaxñnëwa ngëxmagüxñ

erü tama chomaxã nixü —ñanagürü. Rü yexguma rü nügü ñacuxũxũne ga Dabí. ⁴⁰Rü yemawena rü nanayaxu ga guma norü naixmenaxã rü nixügachi. Rü yema ngatexũwa nanade ga 5 pũxü ga nutaxacü ga ibáipũxücü rü norü choca ga yangechigũxũgu nananucu. Rü ñuxüchi norü maxgütaexũ ga naxmexẽgu yangexũmaxã yema Piritéutanũxũcax nixü. ⁴¹Rü nüma ga Piritéutanũxũ rü meamare Dabícax nixüchigü. Rü napexegu nixüchigü ga yema norü poxũruũarü ngeruxũ. ⁴²⁻⁴³Rü yexguma Dabíxũ nadauxgu ga yema Piritéutanũxũ nax wüxi ya ngextũxücü ga idauũchametücüücü nax yixĩxũ rü mecü nax yixĩxũ, rü tama nayaxaixcũmaãxũ nax nügü namaxã nadaixũ. Rü ñanagürü nüxũ: —¿Eña cuxcax rü wüxi i airu chixĩ ecax naimaxã nua chauxcax cuxũxũ? —ñanagürü. Rü yexgumatama Dabímaxã chixexũ naxuegu norü tupanaégagu. ⁴⁴Rü ñuxüchi ñanagürü: —iNua naña rü ngurucugüna rü aigüna tá chanaxã i cumachi! —ñanagürü. ⁴⁵Rü nüma ga Dabí nanangãxũga rü ñanagürü: —Cuma rü chauxcax quixũ taramaxã rü wocamaxã. Natürü i chomax rü cuxcax chixũ naégagu ya yimá Iraéanecũãx i churaragüarü Tupana ya guxũétüwa ngẽxmacü ya cuma norü churaragixũ cuxãũxũneáxũcü quixĩ. ⁴⁶Rü ñuxma ya Cori ya Tupana rü tá choxmexgu cunanguxẽxẽ nax cuxũ chimáxũcax. Rü tá cuxũ íchadaeeru rü ngẽma curü churaragü i yuexũ rü tá ngurucugüna rü aigüna chanana. Rü ngẽmaãcü tá guxũ i naanewa nüxũ nacuaxgu nax Iraéanewa nangexmaxũ ya wüxi ya Tupana. ⁴⁷Rü

guxãma ya yíxema núma ngẽxmagüxe rü tá nüxũ tacuaxgu ya Cori ya Tupana rü tama taramaxã, rüexna wocaxemaxã nixĩ i naxũãxũ i ngẽma nüma nagu naxĩnũxũ. Erü nüma ya Tupana rü tama duũxũgürũxũ ãxneãcü texémaxã nügü nadai. Rü nüma tátama nixĩ i toxmexgu pexũ nayixẽẽxũ i ñuxmax —ñanagürü. ⁴⁸⁻⁴⁹Rü yexguma ga nüma ga Piritéutanũxũ rü nayuxnagu rü Dabícax niña. Rü yexgumarixũ ta ga nüma ga Dabí rü paxama Piritéutanũxũcax niña. Rü norü chocagu nixu rü wüxi ga nuta nayaxu, rü norü maxgütaeruũgu nanaxũ. Rü yemamaxã Piritéutanũxũxũ namaxũ, rü meama nacatũmaxã namexchinü. Rü guma nuta rü nacatüwa narüwax, rü nüma ga Piritéutanũxũ rü nachametũmaxã mairaxũanegu nayangu. ⁵⁰⁻⁵¹Rü yemaacü nixĩ ga Dabí ga Piritéutanũxũxũ naporamaexũ namaxã ga wüxi ga maxgütaexũ rü wüxi ga nuta. Rü nüma ga Dabí rü nangearu taraãx, rü yemacax yema Piritéutanũxũcax niña rü nanayaxu ga norü tara rü yemamaxátama ñanadaeeru, rü yemaacü nayamax. Rü yemaxũ nadaugügu ga Piritéutanũxũgü ga marü nax nayuxũ ga yema norü churara ga namaxã poraxũ, rü nibuxmü. ⁵²Rü yexguma ga Iraéanecũãxgüarü churaragü rü Yudátanũxũ ga churaragü rü aita naxüe yerü marü Piritéutanũxũgũxũ narüporamaegü. Rü nawe nangegü ñuxmata ñanegü ga Gáx rü Ecróũarü üũchiwa. Rü yema Piritéutanũxũgüarü churaragü ga yuexũ rü nanunquegü nawa ga yema nama ga Charafũwa ne daxũ rü ñuxmata ñanegü ga Gáx rü Ecróũwa ngxũ. ⁵³Rü nüma

ga Iraéanecüãxgü rü yema
 Piritéutanüxügwé nangëgüguwena, rü
 yema ínapegüxüwa naxí rü nanade ga
 guxüma ga norü yemaxügu ga yéma
 nüxna yabuxmüxü. ⁵⁴Rü yexguma ga
 nüma ga Dabí rü nanayaxu ga Goriáxeru
 rü Yerucharéüwa nanange. Natürü ga
 guma naxnegü rü norü pegüpataxügu
 nayanu. ⁵⁵Rü yexguma Dabí rü
 Piritéutanüxüçax íñaxgu, rü nüma ga
 Chaú rü norü churaragüeru ga Abnéna
 naca rü ñanagürü: —¿Texé tixí ya
 nanatü ya yimá ngextüxücü?
 —ñanagürü. ⁵⁶Rü nüma ga yema norü
 churaragüeru ga Abné rü nanangäxü rü
 ñanagürü: —Pa Æëxgacüx, tama nüxü
 chacuax nax texé nane yixíxü
 —ñanagürü. Rü nüma ga Chaú rü
 ñanagürü nüxü: —iËcü, naxçax
 ícagüchigü nax texé nane yixíxü!
 —ñanagürü. ⁵⁷Rü yexguma Dabí rü
 yema Piritéutanüxüarü maxwa ne üxgu,
 rü nüma ga Abné rü Chaúpexewa
 nanaga namaxä ga yema
 Piritéutanüxüeru ga yangechigüxü. ⁵⁸Rü
 nüma ga Chaú rü nüxna naca rü
 ñanagürü: —Pa Ngextüxücüx ichomaxä
 nüxü ixu rü texé nane quixíxü!
 —ñanagürü. Rü nüma ga Dabí
 nanangäxü rü ñanagürü: —Choma rü
 yimá curü duü ya Ichaf ya Beréücüãx
 nane chixí —ñanagürü.

**Yonatáu rü Dabí rü nügümaxä nanaxuegu
 nax nügümücügü yixígüxüçax**

18 ¹Rü yexguma Dabí Chaúmaxä
 igüegagu ga nügümaxä nax
 yadexagüxü, rü nüma ga Chaú nane ga
 Yonatáu rü Dabímücüxü nügü nixíxëxë,
 rü nüxü nangechaüxüchi ñoma

nügütama nangechaüxüürüxü. ²Rü nüma
 ga Chaú rü yematama ngunexügu
 Dabíxü nayaxu norü ngüxëëruüxü, rü
 tama nanatüçax nanamuegu. ³Rü
 Yonatáu rü Dabí rü Tupanaégagu
 nügümaxä nanaxuegügü nax
 nügümücügü nax yixígüxüçax yerü ga
 Yonatáu rü Dabíxü nangechaü ñoma
 nügütama nangechaüxüürüxü. ⁴Rü
 ñuxüchi nüma ga Yonatáu rü
 ínacuxuchi ga yema napax ga nagu
 yacuxuuxü rü Dabína nanaxä wüxigu
 namaxä ga yema norü tara rü norü
 würa rü norü goyexü. ⁵Rü nüma ga
 Dabí rü Chaúarü ngüxëëruüxü nixí, rü
 guxüguma mea nayanguxëxë ga yema
 namuaxüwa. Rü yemacax nüma ga
 Chaú rü norü churaragüarü æëxgacüxü
 nayangucuchixëxë. Rü yema duüxügü
 rü churaragü rü naerugü rü namaxä
 nataãxëgü rü nanapépünegü.

**Nixäüxächi ga Chaú yerü ga duüxügü rü
 norü yexera Dabíxü nangechaügü**

⁶Natürü yexguma nawoegüxgu ga
 churaragü nawena ga yema
 Piritéutanüxüxü nax yamáxü ga Dabí, rü
 guxünema ga Iraéanecüãxgüarü
 ñanagüwa norü æëxgacüçax ínachoxü ga
 ngexügü ga taãxëácüma rü
 iyaxüächitanüácüma rü wiyægüácüma
 rü paüdérugü rü árpa napagüácüma
 norü æëxgacüxü rümöxegüxü. ⁷Rü
 yexguma yema ngexügü wiyægügu rü
 íyaxüächitanüxügü, rü ñaxügu
 nawiyægü: “Chaú rü 1,000 i churaragü
 nadai, rü Dabí rü 10,000 i churaragü
 nadai”, ngígürtügügü. ⁸Rü yema wiyae
 nixí ga Chaúãxëwa ngüxü, rü poraäcü
 nanuácüma ñanagürü: —Dabína

nanaxugüe nax 10,000 i churaragü nadaxü, natürü choxna i 1,000 icatama. Rü ñuxma ngëma taxuxü nixi nax chauchicüxü äëxgacüxü yangucuchigüëëaxü —ñanagürü. ⁹Rü yexgumacürüwa ga Chaú rü Dabíxü namuü. ¹⁰Rü moxüäcü ga Tupana rü Chaúçax yéma nanamu ga naãxë ga chixexü rü nüxna nangu. Rü nüma ga Chaú rü ñoma naxãüäëxürüxü nixi ga nachiüwa. Rü yexguma ga Dabí rü norü árpa napaxü to ga ngunexügürüxü. Rü nüma ga Chaú rü guma norü wocae nange. ¹¹Rü ngürüächi Dabíxü nanacux ga guma norü wocae nax íxapüxmaxä yamutanüäxüçax, natürü nüma ga Dabí rü taxrexpüxcüna nügü ínapoxüama. ¹²Rü nüma ga Chaú rü Dabíxü namuü, yerü Cori ya Tupana rü Dabíxü narüngüxëë, natürü marü tama Chaúxü narüngüxëë. ¹³Rü yemaçax ga nügüxütawa rü nayamugachi rü wüxitücumü ga 1,000 icatama ga churaragüarü äëxgacüxü nayangucuchixëë. Rü yema churaragümaxä nixi ga Dabí ga daiwa naxüxüxü rü natáeguaxüxü. ¹⁴Rü guxüma ga taxacü ga naxüxüwa ga Dabí rü meama nüxü ínanguxuchi yerü Cori ya Tupana nüxü narüngüxëë. ¹⁵Rü yemaçax ga nüma ga Chaú rü nüxü namuü, yerü nüxü nadau ga ñuxäcü norü yexera natachigamaexü ga Dabí. ¹⁶Natürü guxüma ga Iraéanecüäxgü rü Yudátanüxü rü Dabíxü nangechaügü, yerü nüma nixi ga namaxä inacuéxü ga yexguma daiwa naxüxüxü. ¹⁷Rü nüma ga Chaú rü wüxi ga ngunexü Dabíxü ñanagürü: —Cuxna tá ngüxü chamu cuxmaxü i ngëma chauxacü irüyamaeci

i Merá ega wüxi ya poracü quixüxgu rü cunadaixgu i Cori ya Tupanaarü uanügü —ñanagürü. Rü nüma ga Chaú nagu narüxüxü nax tama nümatama Dabíxü yamáxü, natürü norü ínü chi nixi nax Piritéutanüxügü yamáxüçax nagu i dai. ¹⁸Natürü ga Dabí rü nanangäxü rü ñanagürü: —Taxuxüma chixi i cupexewa, rü chautanüxügü rü taxuxüma nixigü i Iraéanegütanüwa nax cuxäxte nax chixüxüçax —ñanagürü. ¹⁹Natürü yexguma nawa nanguxgu ga yema ngunexü nax Dabína ngüxü namuxü ga naxacü ga Merá, rü nüma ga Chaú rü ngüxü namu nüxna ga to ga yatü ga Meorácüäx ga Adriégu äégaxü. ²⁰Natürü ga yema nai ga Chaúxacü ga Micá, rü Dabímaxä ixäarüäx. Rü yexguma Chaúmaxä nüxü yaxugügüga ga ngüchiga, rü nüma ga Chaú rü nataãxë. ²¹Yerü nagu narüxüxü ga Dabína ngüxü nax namuxü nax Dabímax yixüxüçax rü ngüma Piritéutanüxügümexëgu nanguxëëäxüçax. Rü yemaçax ga nüma ga Chaú rü wenaxarü Dabíxü ñanagürü: —Rü ñuxma tá waxi nixi i chäüäxte quixüxü —ñanagürü. ²²Rü yemawena rü nüma ga Chaú rü norü ngüxëëruügüxü namu rü ñanagürü: —iPema rü pexicatama namaxä pidexagü i Dabí, rü namaxä nüxü pixu rü choma i äëxgacü nax chixüxü rü poracü nüxü changechaü rü guxäma i pema i chorü ngüxëëruügü rü ta rü nüxü nax pengechaügüxü rü penaxwaxexü nax nüma rü chäüäxte yixüxü, ñapegürü tá nüxü! —ñanagürü. ²³Rü nüma ga yema Chaúarü ngüxëëruügü rü yéma Dabíxütawa naxi rü namaxä nüxü

nixugü ga yema ore ga Chaú namaxã nüxü ixuxü. Natürü nüma ga Dabí rü nanangãxüga rü ñanagürü: ¿Ëxna pema nagu perüxñüegu i natauxchaxü nax wüxíxe ya chauxrüxü ngearü diëruáxe rü taxuxüma ixíxe nax ãëxgacüxãxte tixixü? —ñanagürü. ²⁴Rü nüma ga yema Chaúarü ngüxëëruügi rü Chaúmaxã nüxü nayarüxugü ga yema ore ga Dabí namaxã nangãxüxü. ²⁵Natürü ga nüma ga Chaú ga nagu nax naxñüechaxü ga ñuxäcü Dabíxü Piritéutanüxügümexëgu nax nanguxëëchaüxü, rü yemaçax yema norü ngüxëëruügiümamaxã ñanagürü: —iNamaxã nüxü pixu i Dabí rü tama chanaxwaxe i diëru choxna ngixü naxã ngíxcax i chauxacü! Natürü ngëma ngítanü i chanaxwaxexü nixí i 100 i Piritéutanüxügüchaxmüpexechiraügi nax nua nanaxü nax ngëmaäcü nax chanayauxtanüxücax i ngëma chorü uanügiarü chixexü i chomaxã naxügüxü —ñanagürü. ²⁶⁻²⁷Rü nüma ga yema Chaúarü ngüxëëruügi rü Dabímaxã nüxü nayarüxugü ga yema Chaúarü ore. Rü nüma ga Dabí rü nataãxë namaxã ga yema Chaú naxçax ícaxaxü, yerü yemaacü nüxü nanatauxchaxëxëama nax naãxte yixixücax. Rü naxüpa ga yema ngunexü ga Chaú namaxã ixunetaxü, rü nüma ga Dabí rü nananutaquëxe ga norü churaragü rü inaxüächi, rü 200 ga Piritéutanüxügi nayadaí. Rü yema Piritéutanüxügüchaxmüpexechiraügi rü Chaúna nayana nax yemaacü naãxte yixixücax. Rü yexguma ga nüma ga Chaú rü yema naxacü ga Micá Dabína ngixü namu naxmaxü. ²⁸Natürü nüma ga Chaú rü nüxü nicuaxächi nax nüma ga Cori ya Tupana rü Dabíxü

nangüxëëxü, rü naxacü ga Micá rü Dabíxü nangechaüxüchi. ²⁹Rü yemaçax yexeraäcü Dabíxü namuü rü naxchi naxai. ³⁰Rü yexguma Piritéutanüxügiarü churaragümaxã nügi nadaixügu, rü nüma ga Dabí nixí ga guxüma ga togü ga Chaúarü churaragüeruarü yexera norü uanügüxü narüporamaexü. Rü yemaçax nixí ga guxüma ga duüxügi nüxü ngechaügiüxü.

Chaú rü Dabíxü nimáxchaü

19 ¹Rü nüma ga Chaú rü nane ga Yonatáüxü rü guxüma ga norü churaragüxü namu ga Dabíxü nax yamãxgüxücax. Natürü nüma ga Yonatáü rü poraäcü Dabíxü nangechaü. ²Rü yemaçax ga Yonatáü rü Dabímaxã nüxü nixu ga yema nanatüarü ore, rü ñanagürü: —Chorü papá ya Chaú rü cuxü timáxchaü. Rü ngëmaçax i moxü paxmama irü naxuãxë rü nawa naxü i ngëma naane i taxúema nawa cuxü clauxü, rü ngëxma icux! ³Rü choma rü ngëma naane i nagu quicúxüwa tá chaunatümaxã chaxü. Rü cuchigaxü tá tümamaxã chixu, rü ngoxi ñuxü ñatagü. Rü yixcama tá cuxü nüxü chacuaxëxë i ngëma chaunatüarü ore —ñanagürü. ⁴Rü nüma ga Yonatáü rü nanatü ga Chaúmaxã nidexa rü Dabíétüwa nachogü rü ñanagürü: —Pa ãëxgacüx, tama name i chixexü cuxü namaxã i curü duüxü i Dabí, erü taxuxüma i chixexü cumaxã naxü. Rü guxüguma mea cuxü nariüngüxëë. ⁵¿Ëxna marü nüxü curüngüma ga yexguma norü maxü äücümáxüwa nayexmaxëëgu ga Goriáxü yamãxgu, rü yemaacü ga Cori ya Tupana rü Iraéaneciãxgüxü guxchaxüwa ínanguxüxëxë? Cumax, Pa ãëxgacüx, rü

nüxü cudadu ga yema, rü cutaãxẽ. ¿Rü tũxcũü, Pa Æ̃xgacũx, i cuyamáxchaũxü i wüxi i duũxü i taxuxũma cumaxã üxü? ¿Rü taxacũcax tá cuyamãx ya Dabí? —ñanagürü. ⁶Rü yexguma Chaú nüxü ñnũgu ga yema Yonataũ namaxã nüxü ixuxü, rü tagaãcũ ñanagürü: —Cori ya Tupanaégagu nüxü chixu rü taxütáma chayamãx ya Dabí —ñanagürü.

.....

Chaúchaxwa niña ga Dabí

22 ¹Rü nüma ga Dabí rü Gáxwa ñnaxũxü rü äxmaxü ga Aduráũgu narũcũx. Rü yexguma naeneegü rü guxũma ga natanũxũgü nüxü cuãxgũgu rü naxütawa naxí rü nayaxümcũgü. ²Rü yexgumarũxü ta naxütawa naxí ga yema duũxũgü ga tama Æ̃xgacü nüxü rüngũxẽgũxü rü yema duũxũgü ga nangetanũgũxü rü yema duũxũgü ga tama Æ̃xgacũmaxã taãxgũxü, rü nüma ga Dabí rü yema duũxũgüeru nixí. Rü yema duũxũgü ga Dabíwe rüxixü rü düxwa 400 ga yatũgüwa nangu.

.....

⁵Rü wüxi ga ngunexũgu ga Tupanaarü orearü uruxü ga Gáx rü Dabímaxã nüxü nixu nax nüxna yaxũgachixũcax ga yema äxmaxü rü Yudáarü naanecãx natáeguxũcax. Rü nüma ga Dabí rü naixnecü ga Árewa nangu.

.....

Dabí rü ñnachianexü ga taxúema íxãpataxũwa nayexma

23 ¹⁴Rü nüma ga Dabí rü yema chianexü ga Chíwa naxü, rü yéma wüxi ga m̃xpũnearü äxmaxũwa norü duũxũgũmaxã nayexma. Rü nüma

ga Chaú rü guxũma ga ngunexũgu naxcax nadau, natürü ga Tupana rü Dabína nadau, rü yemacãx ga Chaú rü taguma nüxü ñnayangau. ¹⁵Natürü nüma ga Dabí rü Chaúcãx namuü, yerü naxcax nadau ga nax yamáaxũcax. Rü yemacãx ga Dabí rü naixnecü ga Óregu narũxãũx ga chianexü ga Chíwa. ¹⁶Rü wüxi ga ngunexũgu, rü nüma ga Yonataũ ga Chaú nane rü Órewa naxü ga Dabí íyexmaxũwa. Rü nayataãxẽxẽxẽ rü pora nüxna nayaxã nax yexera Tupanaaxü yaxõõxũcax. ¹⁷Rü Dabíxü ñanagürü: —Taxucãxma cumuü erü chaunatü ya Chaú rü tagutáma cuxü itayangau. Cuma rü tá Iraéanecüãxgüarü Æ̃xgacü quixí, rü choma rü tá cutüũwa chaxü. Rü ngéma rü chaunatü ya Chaú rü marü nüxü tacuãx —ñanagürü. ¹⁸Rü yexguma ga nüma ga Dabí rü Yonataũ rü Cori ya Tupanapexewa nügũmaxã inaxũgae. Rü yemawena ga Yonataũ rü natáegu, rü nüma ga Dabí rü yexmatama Óregu narũxãũx. ¹⁹Natürü yema nachica ga Chícũãx ga duũxũgü, rü Gabáawa naxí rü Chaúmaxã narüdexagü, rü ñanagürügü: —Dabí rü torü naanegu nicũx nagu i ngéma äxmaxũgü i m̃xpũne ya Aquiráwa ngẽxmagũxü i Órearü naixnecüwa i ngéma chianexü i nawa tangexmagũxũarü súrwaama. ²⁰Rü ngẽxguma curü me yixĩxgu, Pa Æ̃xgacũx írü towe rüxü! Rü toma rü tá cuxcãx tayayauxgü rü cuxna tá tanamu —ñanagürügü. ²¹Rü nüma ga Chaú rü nanangãxü rü ñanagürü: —iTupana pexü rüngũxẽxẽ erü choxü pengechaü rü chaugu perüxinü! ²²iRu ecü pewoegu i ñuxmax, rü mea naxcãx

peyadaux i ngëma nachica i nawa nangexmaxũ! Rũ ngëxguma nũxũ ipeyangauxgux rũ ichomaxã nũxũ peyarũxu! Erũ nũma rũ naãxëxũ nacuauxichi. ²³iRũ mea nũxũ pidaugũ i guxũma i norũ cuxchicaxũ rũ ñuxũchi nua chomaxã nũxũ peyarũxu! Rũ choma rũ tá pewe ngëma chaxũ. Rũ ega aixcũma ngëma naanewa nangexmagu, rũ choma rũ tá naxcax chadauama natanũgu i ngëma Yudátanũxũ —ñanagürũ. ²⁴Rũ nũma ga yema Chícũãxgũ rũ Chaúxũ narũmoxëgũ, rũ ñuxũchi norũ ñanecax nawoegu. Rũ nũma ga Dabí rũ norũ churaragũmaxã rũ chianexũ ga Maóũwa nayexmagũ ga yema chianexũarũ súrwaama. ²⁵Rũ nũma ga Chaú rũ norũ churaragũ rũ inaxĩãchi nax naxcax nayadaugũxũcax. Rũ yexguma yemaxũ nacuauxgu ga Dabí, rũ guma maxpũnearũ ãxmaxũwa nixĩgachi rũ toxnamana naxĩ ga Maóũarũ chianexũwa. Rũ nũma ga Chaú rũ yema Maóũarũ chianexũgu naxũcu nax yexma Dabícax nadauxũcax. ²⁶⁻²⁷Rũ nũma ga Chaú rũ guma maxpũnecũwagu namaxã nixũ ga norũ churaragũ. Rũ nũma ga Dabí rũ norũ tocũwagu Chaúchaxwa nibuxmũ namaxã ga norũ churaragũ. Rũ yexguma marũ Chaú norũ churaragũmaxã Dabíxũ ñanaxũxũgu nax yayauxgũaxũcax, rũ Chaúxũtawu nangu ga wũxi ga orearũ ngeruxũ ga namaxã nũxũ yarũxuxũ nax paxa natãeguxũcax yerũ ga Piritéutanũxũgũ rũ wenaxarũ Iraéanecũãxgũcax ñayaxũãchi. ²⁸Rũ yemacax ga nũma ga Chaú rũ ñnanangëx ga Dabíwe nax yangëchigũxũ, rũ natãegu nax

Piritéutanũxũgũmaxã nũgũ yadaixũcax. Rũ yexgumacũrũwa ga yema nachica ga Dabí nawa yexmaxũ rũ “Maxpũne ya Nawa Yigũna Ixĩgachitanũãchĩnegu” naxãéga. ²⁹Rũ yemawena ga Dabí rũ Egádiarũ chianexũwa naxũ nax yéma maxpũnegũarũ ãxmaxũwa nayexmaxũcax.

Dabí rũ tama Chaúxũ nimax

24 ¹Rũ yexguma natãegugu ga Chaú ga Piritéutanũxũgũmaxã nũgũ ñnadaixũwa, rũ namaxã nũxũ nixugũgũ ga Egádiarũ chianexũwa nax nayexmaxũ ga Dabí. ²Rũ yexguma ga Chaú rũ 3,000 ga churaragũ nidexechi ga guxũma ga Iraéanecũãxgũtanũwa, rũ Dabícax nayadaugũ nagu ga guma maxpũnegũ. ³Rũ yexguma namagu naxĩxgu ga Chaú, rũ yexma nũxũ nangau ga ñuxre ga carnérutũcumũgũ norũ ngaicamagu ga wũxi ga maxpũnearũ ãxmaxũ ga nagu yacũxũ ga Dabí norũ churaragũmaxã. Rũ nũma ga Chaú rũ yema ãxmaxũgu nangaxi nax yexma íyawoxëxũcax. ⁴Rũ nũma ga Dabíarũ churaragũ rũ ñnanagürũgũ Dabíxũ: —Ñuxmawaxi nixĩ i yanguxũ ga yema uneta ga Cori ya Tupana cumaxã nũxũ ixuxũ nax cuxmëxgu nanguxëãxũ i ngëma curũ uanũ. iRũ ëcũ yamãx cuma nagu curĩxñnũxũãcũma! —ñanagürũgũ. Rũ nũma ga Dabí rũ bexma yamãxcũchigũãcũma yéma naxũ rũ Chaúarũ deyuxũchiru íxraxũ niwíepchinũ. ⁵Natürũ ga yixcũama ga Dabí rũ poraãcũ nũxũ nangux ga yema naxũxũ. ⁶Rũ ñnanagürũ norũ churaragũxũ: —iCori ya Tupana choxũ rüngũxëxë nax tama taxacũ namaxã chaxĩxũcax i ngëma

chorü ãëxgacü! Nüma rü ãëxgacü nixĩ yerü Cori ya Tupanatama nüxũ naxuneta —ñanagürü. ⁷Rü yemaacü ga Dabí rü nüxna nachogü ga norü churaragü yerü tama nanaxwaxe nax Chaúxũ nax yamaxgüxũ. Rü nüma ga Chaú rü ínaxũxũ ga yema ãxmaxũwa rü inaxĩ. ⁸Natürü nüma ga Dabí rü Chaúwetama inayago ga yema ãxmaxũwa rü nüxna nacagü rü ñanagürü: —Pa ãëxgacüx, Pa ãëxgacüx —ñanagürü. Rü nüma ga Chaú rü nügü nadauegu. Rü nüma ga Dabí rü ñaxtúanegu yangücuchiãcuma nüxũ narümoxë. ⁹Rü ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüü i naga cuxínũxũ, Pa ãëxgacüx, i ngëma duũxũgü i cumaxã nüxũ ixuxũ nax choma rü naxcax chadauxũ nax cuxũ chimáxũ? ¹⁰Pa Chorü ãëxgacüx, ñuxmawaxi nixĩ i aixcuma nüxũ cucuáxũ nax tama cuxũ chimáxchaũ. Rü woo Cori ya Tupana rü choxmexgu cuxũ nax nanguxëëchiréxũ i nua maxpúnearü ãxmaxũwa, natürü i choma rü tama cuxũ chimáx, Pa ãëxgacüx. Erü nagu charüxñü nax cuma rü ãëxgacü quixixũ erü Cori ya Tupana rü marü ngëmacax cuxũ naxuneta. ¹¹iRü dücax, mea nuxã nadawenü, Pa ãëxgacüx, i ñaa choxmexwa ngëxmaxũ! ¿Tama ëxna curü gáuxũchirutüchi yixixũ i ñaa? Rü ngëmawa nüxũ cucuax nax marü chi cuxũ nax chimáxũ. Rü ngëmawa nüxũ cucuax, Pa ãëxgacüx, nax taxuxũma i chixexũ cumaxã chaxüxchaũxũ, rü tama chanaxwaxexũ nax chacuechitaexũ rü bai i ñuxgu taxacürü chixexũ cumaxã chaxüxũ. Natürü i cumax, Pa ãëxgacüx, rü chowe quingëchigü nax choxũ quimáxũcax. ¹²iRü Tupana nangugü i ngëma

yigümaxã ixüxũ! Rü nüma nixĩ i nüxũ nacuáxũ i taxacü tá cumaxã naxüxũ, natürü i chomax, Pa ãëxgacüx, rü tagutáma taxacürü chixexũ cumaxã chaxü —ñanagürü.

.....

¹⁶Rü yexguma Dabí rü chianegu nax yadexaxũ, rü nüma ga Chaú rü tagaäcü nanangãxũga rü ñanagürü: —¿Ëxna cuma quixixũ, Pa Chaunex, Pa Dabíx, i chomaxã quidexaxũ? —ñanagürü. Rü ñuxüchi inanaxügü ga nax naxaxuxũ. ¹⁷Rü ñanagürü Dabíxũ: —Ngëma cuma nüxũ quixuxũ nixĩ i aixcuma ixixũ. Erü cuma rü mexü choxũ cudauxëxë nax woo chixexũ cumaxã chaxüxũ i chomax. ¹⁸Rü ñuxma rü aixcúmaxũchi choxũ cunawex nax cuma rü naxcax cudauxũ nax mexü chomaxã cuxüxũ. Erü nüma ya Cori ya Tupana rü marü cuxmexgu choxũ nanguxëëchirëx nax choxũ quimáxũcax, natürü tama choxũ quimáx. ¹⁹Rü aixcuma nixĩ i nataxuxũma i duũxũ i norü uanüxũ maxëëxũ ega naxmëxëgu nanguxgu. Rü ngëmacax iTupana cuxũ naxütanü naxcax i ngëma mexü i ñuxma chomaxã cuxüxũ! ²⁰Rü ñuxmawaxi nixĩ i aixcuma nüxũ chicuaxãchixũ nax cuma tá yixixũ i Iraéanecüãxgiarü ãëxgacü quixixũ. Rü cuma tá nixĩ i namaxã icucuáxũ, rü cuxmëxwa mea tá Iraéanecüãxgüxũ nangupetü. ²¹iRü ëcü Tupanaégagu chomaxã nüxũ ixu rü tagutáma cuyanaxoxëxë i ngëma chautaagü nax ngëmaäcü tagutáma iyanaxoxũcax i chauéga i chautanüxũgütanüwa! —ñanagürü. ²²Rü nüma ga Dabí rü Tupanaégagu Chaúmaxã inaxuneta. Rü yemawena ga nüma ga Chaú rü

napatacax natáegu. Rü nüma ga Dabí rü norü churaragümaxã wenaxarü yema maxpúnearü äxmaxüwa naxü.

.....

Dabí rü wenaxarü tama Chaúxü nimax

26 ¹Rü yema duüxügü ga íane ga Chígu ächiügüxü rü Gabáawa naxí ga Chaú íyexmaxüwa rü ñanagürügü nüxü: —Dabí rü maxpúne ya Aquirágu nicux i ngëma taxúema íxächiüxüarü toxmaxtawa —ñanagürügü. ²Rü yexguma ga Chaú rü inaxüächí namaxã ga 3,000 ga Iraéanecüäxgüarü churaragü ga nüxü rücuaxmaegüxü ga daiwa, rü Chíarü chianexüwa naxí nax Dabícax yadaugüxücax. ³Rü nüma ga Chaú rü norü churaragümaxã maxpúne ya Aquirá ga namacüwawa yexmanegu nayape ga yema chianexüarü toxmaxtawa. Natürü nüma ga Dabí ga yema chianexüwa nax nayexmaxü, rü nüxü nacuax ga Chaú nawe yéma nax ngëxü. ⁴Rü yemacax ga Dabí rü ngugütaeruügü yéma namugü nax nüxü nacuáxücax ga ngextá nax nayexmaxü ga Chaú. ⁵Rü yemawena ga Dabí rü Chaú íyexmaxüwa naxü, rü nayangugü nax ngexta napegüxü ga Chaú rü Abnéx ga Néx nane ga Chaúarü churaragüarü äëxgacü. Rü nüma ga Chaú rü norü duüxügüarü ngäxütanügu nape. ⁶Rü yexguma ga nüma ga Dabí rü nidexa namaxã ga Aimére ga Ítítatanüxü ixícü, rü Abichái ga Cheruá nane ga Yoáenexë. Rü yemagüna naca rü ñanagürü: —¿Texé ya ímemarexe nax chowe tarüxüxü nax Chaú íngexmaxüwa ixíxü? —ñanagürü. Rü nüma ga Abichái

nanangäxüga rü ñanagürü: —Choma tá cuwe charüxü —ñanagürü. ⁷Rü yematama ga chütaxügu ga Dabí rü Abichái rü yéma Chaú íyexmaxüwa naxí. Rü nüma ga Chaú rü norü churaragüarü ngäxütanügu nape rü norü wocae rü naeruxütaguama napu. Rü nüma ga Abné rü norü churaragümaxã nüxü ínacamaeguächí. ⁸Rü yexguma ga Abichái rü Dabíxü ñanagürü: —Ñuxma ya Tupana rü cuxü nanatauxchaxëxë nax cuyamáxücax i curü uanü. Chayamaxtaxax nixí, rü norü wocamaxátátama mairaxüanewa chayapaitü, rü marü ngëmamaxã tátama nayu —ñanagürü. ⁹Natürü nüma ga Dabí rü nanangäxüga rü ñanagürü: —¡Taxü i cuyamáxü! Erü texé ya yíxema yamáxe i ngëma äëxgacü i Tupana nüxü unetaxü, rü Tupana rü tautáma nanangupetüxëmare nax tüxü napoxcuxü. ¹⁰Rü Cori ya Tupanaégagu cumaxã nüxü chixu rü nüma ya Tupana tá nixí i norü maxü nüxna nayaxuxü, rü woetátama nayuxëmareä rüexna daigu nayuxëxë. ¹¹iRü Cori ya Tupana choxü rüngüxëxë nax tama nagu charüxínüxücax nax chayamáxü ya yimá äëxgacü ya nümatama ya Cori ya Tupana nüxü unetacü! iRü nayaxu ya yima wocae ya naeruxütagu puxuxcü rü ngëma dexápaxü, rü ngíxä ítixí! —ñanagürü. ¹²Rü yemaacü ga Dabí rü nanayaxu ga guma wocae rü dexápaxü ga Chaúeruxütagu nuxü, rü ínixí. Rü taxuxüma nüxü nadau rü bai nüxü naxínü. Rü taxuxüma nabaxüächí. Rü guxüma napeexüchí, yerü Cori ya Tupana nanapeexëxëxüchí. ¹³Rü yemawena ga Dabí rü namücü rü yema

ngatexũarũ tocutũwa naxĩ rũ wũxi ga
 maꝑũnetapexegu naxĩgũ, rũ yemaacũ
 nũxna niyáxũtanũáchi. ¹⁴Rũ yexguma ga
 Dabĩ rũ tagaãcũ Abnéna rũ norũ
 churaragũna nacagũ, rũ ñanagũrũ: —iPa
 Abnéx, choxũ nangãxũga! —ñanagũrũ.
 Rũ nũma ga Abné rũ nanangãxũga rũ
 ñanagũrũ: —¿Texé quixĩ i cumax eꝑax
 tagaãcũ ãẽxgacũna cucaxaxũ?
 —ñanagũrũ. ¹⁵Rũ Dabĩ nanangãxũga rũ
 ñanagũrũ: —¿Tama ẽxna cuma quixĩxũ i
 guxũma i Iraéanecũãxgũarũ
 churaragũmaxã icucuáxũ? ¿Rũ ñuxãcũ
 tama mea nũxna cudauxũ ya curũ cori
 ya ãẽxgacũx? Erũ wũxi i duũxũ ngẽxma
 naxũcu nax yamáaxũcax. ¹⁶Rũ tama
 name i ngẽma cuxũxũ. Choma rũ Cori
 ya Tupanaégagu cumaxã nũxũ chixu rũ
 name nixĩ nax cuyuxũ, erũ tama mea
 nũxna cudau ya curũ ãẽxgacũ ya Cori ya
 Tupana nũxũ unetacũ. iNaxcax nadau ya
 norũ wocae rũ norũ dexápaũ ga
 naeruxũtaguama nuxũ, rũ ngoxita
 ngextã nũxũ cuyangaux! —ñanagũrũ.
¹⁷Rũ yexguma Chaú nũxũ cuaxgu nax
 Dabĩ yixĩxũ ga yéma idexaxũ, rũ tagaãcũ
 yexma nacagũ rũ ñanagũrũ: —¿Ẽxna
 cuma quixĩxũ, Pa Chaunex, Pa Dabĩx?
 —ñanagũrũ. Rũ nũma ga Dabĩ rũ
 nanangãxũga rũ ñanagũrũ: —Ngũ, Pa
 ãẽxgacũx, choma chixĩ. ¹⁸¿Natũrũ
 tũxcũ chowe quingẽchigũ Pa ãẽxgacũx,
 i choma nax curũ duũxũ chixĩxũ? ¿Rũ
 taxacũ chaxũ? ¿Rũ taxacũrũ chixexũ
 cumaxã chaxũ? ¹⁹Choma i curũ duũxũ
 nax chixĩxũ rũ cuxũ chacaxũ Pa
 ãẽxgacũx nax choxũ cuxĩnũxũ. Rũ
 ngẽxguma chi Tupana cuxna ñniugu, Pa
 ãẽxgacũx, nax chomaxã
 curũxuanũxũcax irũ nayaxu i chori

ãmare nax chomaxã curũngũxmũxũcax!
 Natũrũ ngẽxguma chi cumatama nagu
 curũxĩnũgu nax chauxchi cuxaixũ, rũ
 Tupana tá nixĩ ya nũxũ cuácũ nax cuxũ
 naxũtanũãxũ naxcax i ngẽma. Yerũ
 cuma nixĩ ga Tupanaarũ duũxũgũarũ
 naanewa choxũ ícutaxũchixũ nax
 ngẽmaãcũ togũ i tupanaxũ
 chicuaxũxũcax. ²⁰Rũ tama chanaxwaxe
 i Tupanaarũ duũxũgũarũ naanearũ
 yáxũgu chayu i ngextã togũ i tupanaxũ
 íyacuaxũũgũxũwa. Natũrũ i cumax, Pa
 ãẽxgacũx, rũ ñoma wũxi i airuchicax
 idauxũrũxũ chauxcax cudau rũ ñoma
 wũxi i ngugacax idauxũrũxũ chowe
 quingẽchigũ i daa maꝑũnegũwa
 —ñanagũrũ. ²¹Rũ yexguma ga Chaú rũ
 ñanagũrũ: —Pa Chaunex, Pa Dabĩx, rũ
 nũxũ chicuaxãchi nax chixexũ chaxũxũ.
 Rũ ñoma wũxi i duũxũ i
 ngeãẽmarexũrũxũ chamaxũ, rũ poraãcũ
 íchatũ. iẼcũ natáegu, rũ taxuxũtama i
 chixexũ cumaxã chaxũ! Erũ ñoma i
 ngunexũgu rũ nũxũ cungechaũ i chori
 maxũ, rũ tama choxũ quimax
 —ñanagũrũ. ²²Rũ nũma ga Dabĩ rũ
 nanangãxũga, rũ ñanagũrũ: —Daa nixĩ
 ya curũ wocae, Pa ãẽxgacũx irũ wũxi i
 curũ duũxũ nua ũ nax yayauãxũcax!
²³iRũ Tupana tũxũ naxũtanũ ya
 wũxíechigũ naxcax i ngẽma mexũ nax
 taxũxũ rũ ngẽma nax tixaixcũmaxũ! Erũ
 choma rũ ñoma i ngunexũgu rũ tama
 cuxũ chimáxchaũ ga yexguma Tupana
 choxũ natauxchaxẽegu ga cuxũ nax
 chimáxũcax. ²⁴Rũ ngẽma nax ñuxma
 curũ maxũxũ changechaũxũrũxũ rũ
 tama cuxũ nax chimáxũ, Pa ãẽxgacũx,
 rũ ngẽxgumarũxũ ta chanaxwaxe i Cori
 ya Tupana nũxũ nax ngechaũxũ i chori

maxũ rü nawa choxũ ínanguxuchixêẽxũ
i guxũma i ñaa guxchaxũgũ —ñanagürü.
25Rü yexguma nũma ga Chaú rü tagaãcü
ñanagürü: —iTupana cuyũ rüngũxêẽ,
Pa Chaunex, Pa Dabíx! Rü taxũ i mexũ
tá cuyũ, rü guxũwatáma mea cuyũ
ínanguxuchi —ñanagürü. Rü yemawena
ga Chaú rü nachĩũcax natáegu. Rü nũma
ga Dabí rü nixũchigũama.

.....

**Chaú rü Eüdüwa naxũ ngĩũtawá
ga wũxi ga ngecü ga yuücü**

28 3Rü yexguma ga Chamué rü
marü nayu. Rü guxũma ga
Iraéanecũãxgũ rü naxcax naxauxe, rü
yemawena rü guma íane ga nagu
nabuxũne ga Ramágu nanataxgũ. Rü
nũma ga Chaú rü ga ũpaacü marü
ínanawoxũ ga guxũma ga yema
ẽxũguxũxũ cuaxgũxũ rü yema
yuetaãẽgũcax ngẽmagũxũ. 4Rü nũma ga
Piritéutanũũgüarü churaragü rü
nangutaquẽxegü rü Chunéũwa naxĩ rü
yexma nayapegü. Rü nũma ga Chaú rü
guxũma ga Iraéanecũãxgüarü
churaragũxũ nangutaquẽxexêẽ rü
Yibóagu nügü ninu. 5-6Natürü nũma ga
Chaú rü yexguma yema
Piritéutanũũgüarü churaragũxũ
nadauxgu, rü poraãcü nabajĩxachi rü
namuũ. Rü Tupanana naca ga taxacü tá
nax naxũxũ. Natürü nũma ga Tupana rü
tama nanangãxũga woo nanegũwa, rü
woo yema cuaxruxũ ga
chacherdótegüarü ãẽxgacü ingexũ ga
Urĩũwa, rü woo Tupanaarü orearü
uruũgũwa. 7Rü yemacax ga Chaú rü norü
churaragũxũ namu rü ñanagürü: —Iẽcü
ngĩxcax pedaux i wũxi i nge i nüxũ

cuaxcü nax yuetacax nangemaxũ, nax
ngéma chaxũxũcax, rü ngĩxna
chayacaxaxũcax! —ñanagürü. Rü nũma
ga churaragü rü nanangãxũgũ rü
ñanagürügü: —Rü Eüdüwa ingexma i
wũxi i nge i nüxũ cuaxcü nax yuetacax
nangemaxũ —ñanagürügü. 8Rü nũma ga
Chaú rü nügü nanatoxchiruraxũxêẽ, rü
taxre ga namücügü ínigagü, rü chũtaci
yema ngexũtawá naxũ, rü ñanagürü
ngĩxũ: —Namaxã chidexachaũ i wũxi i
duũxũ i yuxũ. ¿Rü cuyũ natauxchaxũ i
naãxẽcax nax cungemaxũ? —ñanagürü.
9Rü ngĩma ga yema nge rü inangãxũ rü
ngĩgürügü: —¿Taxacü nixĩ? ¿Eẽxna
cunaxwaxe nax choxũ yamãxgũxũ?
Cuma nüxũ cucuax ga Chaú rü guxũma
ga yema ẽxũguxũxũ cuaxgũxũ rü duũxẽ
ga yuetacax ngẽmagũxũ rü nanadai.
Cuma rü wũxi i ngugũtaeruũmare quixĩ
—ngĩgürügü. 10Natürü nũma ga Chaú rü
Cori ya Tupanaégagu ñanagürü ngĩxũ:
—Tupanaégagu cumaxã nüxũ chixu rü
taxutáma i taxacü cuyũ nangupetü
—ñanagürü. 11Rü ngĩma ga yema nge rü
inangãxũga rü ngĩgürügü: —¿Rü texé
cutümawaxe nax tũmacax changemaxũ?
—ngĩgürügü. Rü nũma ga Chaú rü ngĩxũ
nangãxũga rü ñanagürü: —iChamuécax
nangema! —ñanagürü. 12Rü ngürüãchi
ga yema nge rü Chamuéxũ idau, rü aita
ixũ. Rü ñuxũchi Chaúxũ ngĩgürügü:
—¿Tũxcũ choxũ cuwomũxêẽ? Cuma rü
Chaú quixĩ —ngĩgürügü. 13Natürü nũma
ga ãẽxgacü rü ñanagürü ngĩxũ: —iTaxũ i
cumuũxũ! ¿Taxacũxũ cudau?
—ñanagürü. Rü ngĩma ga nge rü
inangãxũga rü ngĩgürügü: —Nüxũ
chadau i wũxi i tupana i ñoma i naanewa
chũxnagũxũ —ngĩgürügü. 14Rü nũma ga

Cháu rü ínaca rü ñanagürü:
 —¿Nañuxraxüxü? —ñanagürü. Rü ngïma
 ga yema nge rü inangäxüga rü ngïgürügü:
 —Wüxi i yaxguāx i mǎxpáxü nixĩ
 —ngïgürügü. Rü nüma ga Chaú rü
 yexgumatama nüxü nicuāxāchi ga
 Chamué nax yixĩxü. Rü ñaxtūanegu
 nanangücuchi. ¹⁵Rü yexguma ga Chamué
 rü ñanagürü: ¿Taxacüçax i choxü
 cuchixewexü rü nua choxü cuxüxēxü?
 —ñanagürü. Rü nüma ga Chaú
 nanangäxüga rü ñanagürü: —Poraäcü
 chaxoēgaāxē, erü nüma i Piritéutanüxügü
 rü toxçax ínayaxüachi, natürü nüma ya
 Tupana rü marü choxna nixügachi rü
 tama choxü nacuáxchaü, rü tama choxü
 nangäxüga i orearü uruügüwa rüexna
 chaunegüwa. Rü ngēmacax nixĩ i cuxçax
 changemaxü nax cuxna chacaxaxüçax
 nax taxacü tá chaxüxü —ñanagürü. ¹⁶Rü
 nüma ga Chamué nanangäxüga rü
 ñanagürü: —¿Tüxcüü choxna cuca ega
 Tupana rü marü cuxü naxoxgu rü curü
 uanüxü nügü yaxixēēgu? ¹⁷Rü Cori ya
 Tupana cumaxā nayanguxēxē ga yema
 chowa cumaxā nüxü yaxuxü. Rü cuxna
 nanayaxu nax āēxgacü quixixü rü yimá
 naxchi cuxaicü ya Dabína nanaxā. ¹⁸Rü
 ngēmaäcü cumaxā naxüpetü ya Tupana,
 yerü tama naga cuxinü ga yema cuxü
 namuxüwa rü tama cuyanguxēxē ga
 Amaléxtanüxügüxü nax cüdäxü. ¹⁹Rü
 ngēmacax i nüma ya Tupana rü tá
 Piritéutanüxügümexēgu pexü nayixēxē i
 cuma rü cunegü rü guxüma i
 Iraéanecüāxgüarü churaragü. Rü tá pexü
 nadai rü ngēmacax i moxü i cuma rü
 cunegü rü nua chauxütawa tá marü
 pengexmagü. Rü ngēmawena rü ngēma
 Piritéutanüxügü rü tá pexna nanapuxü i

guxüma i taxacü pexü ngēxmaxü i cuma
 rü curü churaragü —ñanagürü. ²⁰Rü
 yexguma yema Chamuéarü orexü
 naxinügu ga Chaú, rü poraäcü namaxā
 nabaixāchiāxē rü yexma niyuāchi rü
 ñoma wüxi ya nai i wāxünerüxü niwax.
 Rü naétü rü naturaxüne yerü taguma
 nachibü ga wüxi ga ngunexü rü wüxi ga
 chütaxü. ²¹Rü yexguma Chaúxü
 nadauxgu ga yema nge ga ñuxäcü nax
 naxixāchiāxē, rü naxçax iyaxü rü
 ngïgürügü nüxü: —Choma nax curü
 duixü chixixü rü marü chanaxü i ngēma
 naxçax ícuçaxü. Rü woo äücümāxüwa
 nangexma i chorü maxü rü chanaxüama i
 ngēma choxü cumuxü. ²²Rü ngēmacax i
 ñuxma rü cuxna chaca nax choxü
 icurüxünüxü. Rü íxraxü i ñna tá cuxna
 chaxā nax ngēmaäcü cuporaxüçax nax
 cutáeguxüçax —ngïgürügü. ²³Rü nüma
 ga Chaú rü tama nachibüchaü, natürü ga
 yema norü churaragü rü yema nge rü
 nüxü íçaxügüama, rü yemacax düxwa:
 —Ngü —ñanagürü. Rü yexgumatama
 inachi ga ñaxtūanegu nax nanguxü, rü
 wüxi ga pechicaxüwa narüto. ²⁴Rü
 yexgumayane ga ngïma ga yema nge rü
 iyamāx ga wüxi ga wocaxacü ga ingüxü
 ga ngïchiüwa yexmaxü. Rü iyañumü ga
 trígutēxe, rü paü ga ngearü puxēērüāxü
 ta ixü. ²⁵Rü yemawena rü inaxüwemü ga
 guma āēxgacü rü norü duixügü. Rü
 nümagü rü nachibüe, rü ñuxüchi
 nawoegu yematama chütaxügu.

Chaú rü nanegüarü yuxchiga

31 ¹Rü nüma ga Piritéutanüxügü
 rü Iraéanecüāxgümaxā nügü
 nadai, rü ga Iraéanecüāxgü rü

naxchaxwa nibuxmü. Rü namuxũchima ga Iraéanecũāxgũ ga m̄xpúne ga Yibóagu yuexũ. ²Rü nüma ga Piritéutanũxũgũ rü Chaúwe rü nanegũwe nangēgũ rü tũxũ nadai ga nanegũ ga Yonátũ, rü Abinadá, rü Maquichúa. ³⁻⁴Rü yemawena ga yema würotanũxũ rü Chaúmaxã namechinũgũ, rü poraãcũ nanapixēēgũ. Rü yemac̄ax ga Chaú rü norũ poxũruũxũ ñanagürü: —iCurü taramaxã choxũ im̄ax naxũpa nax choxũ yayauxgũxũ rü ngúxũ choxũ yangexēēgũxũ, rü choxũ yam̄axgũxũ i ñaa Piritéutanũxũgũ i tama Tupanaxũ

cuāxgũxũ! —ñanagürü. Natürü nüma ga yema norũ poxũruxũ rü tama nayam̄axchaũ, yerü nüxũ naxãücüma. Rü yemac̄ax ga nüma ga Chaú rü norũ tara nayaxu rü yemamagugu nügũ naña rü yemaacü nitoxpetü rü nayu. ⁵Rü yexguma yemaxũ nad̄axgu ga yema norũ poxũruxũ, rü nüma rü ta norũ taramagugu nügũ naña rü Chaürũxũ yemaacü nayu. ⁶Rü yemaacü yematama ga ngunexũgu nayue ga Chaú rü norũ poxũruxũ rü guma tomaep̄x ga nanegũ rü muxũma ga norũ churaragũ.